Бн 1056

Песні на словы А. Русака

Бн 1056

Бн 1056

Песні на словы А. Русака

МІНСК «БЕЛАРУСЬ» 1980

Бн 1056

Дзяржаўная бібліятэка БССР імя У. І. Леніна

78 С2
П 28

П $\frac{90307—027}{М301(05)—80}$ 180—79

© Беларусь, 1980

Адам Русак і беларуская песня

Сёння цяжка ўявіць сабе развіццё нашай масавай і сучаснай народнай песні без творчасці Адама Русака. Бадай няма ў Беларусі кампазітара (апрача самых маладых), які б не звяртаўся да вершаў паэта, на некаторыя з іх напісалі музыку кампазітары Расіі і Украіны. Больш за 200 тэкстаў Адама Герасімавіча пакладзены на музыку каля 320 разоў, бо некаторыя вершы маюць па некалькі музычных увасабленняў. Так, песня «Бывайце здаровы» захавалася ў трох варыянтах: у агульнавядомым масава-бытавым (музыка І. Любана), у масава-канцэртным (музыка У. Захарава) і ў аратарыяльна-кантатным (музыка С. Пракоф'ева).

Найчасцей да творчасці паэта-песенніка звярталіся кампазітары І. Любан, І. Кузняцоў, У. Алоўнікаў, Ю. Семяняка: у кожнага з іх больш 20 песень на словы А. Русака. Хто з нас не ведае такія песні, як «Дняпро» Ю. Семянякі, «Толькі з табою» І. Любана, «Ціхі вечар» Г. Вагнера, «Вясельная застольная» І. Кузняцова, «Лясная песня» У. Алоўнікава і шмат іншых.

На тэксты паэта напісаны і буйныя творы: кантаты «Зямля расцвітае» Д. Камінскага і «Нёманскі край» І. Кузняцова.

У чым жа сакрэт прываблівасці паэзіі А. Русака для музыкантаў? Перш за ўсё — у звонкасці, напеўнасці і рытмічнасці верша, у вобразнай ёмістасці і трапнасці паэтычнага слова. Паэт тонка адчувае спецыфіку песеннай страфы.

Адкуль жа ўсё гэта?

Паэт нарадзіўся 24 мая 1904 года ў мястэчку Пясочнае Ігуменскага павета Мінскай губерні. Рос і выхоўваўся ў пявучым Нёманскім краі ў музыкальнай сялянскай сям'і, якая рупліва зберагала фальклорныя традыцыі родных мясцін. Ён прайшоў шлях ад вясковага музыкі-скрыпача да высокаадукаванага музыканта.

Адам Русак — паэт-музыкант, таму ў яго вершах-песнях адчуваецца ўнутраная музыка: між песенных радкоў тут нябачна прысутнічаюць лініі нотнага стану, на якім уяўляюцца лад, рытм і інтанацыйныя контуры напеву.

Часам нараджэння Адама Русака як паэта-песенніка быў год 1937, той год, калі на ўсю Савецкую краіну загучала яго першая і лепшая песня «Бывайце здаровы». Пасля яе адна за другой з'яўляюцца новыя песні паэта. У 1940 годзе А. Русак падрыхтаваў да друку свой першы зборнік вершаў «На родных палетках», але своечасоваму яго выданню перашкодзілі ваенныя падзеі. Толькі ў 1949 годзе кніга ўбачыла свет, а за ёю выйшлі з друку «Песні і вершы» (1951), «Толькі з табою» (1960), «Звонкія крыніцы» (1965), «Выбранае» (1972) і іншыя.

Песні А. Русака вельмі разнастайныя па зместу. Галоўныя тэмы яго творчасці — Радзіма, Ленін, партыя, дружба народаў. Нямала песень ваенных і пасляваенных гадоў прысвяціў Адам Герасімавіч мужным беларускім партызанам, а яго цудоўная «Лясная песня» стала своеасаблівым партызанскім гімнам.

Шматлікія песні на калгасную тэму сведчаць аб дасканалым веданні паэтам народнага жыцця ў працы і побыце.

Вялікі раздзел у творчасці паэта займаюць песні аб родных мясцінах. Вытокі Нёмана з'яўляюцца крыніцай вялікага патоку беларускай паэзіі. Паблізу нарадзіліся, раслі і апелі ў сваёй творчасці прыгажэйшую беларускую раку Я. Колас, П. Трус, П. Глебка, А. Астрэйка, А. Бялевіч і іншыя паэты. Шырока вядомы і песні А. Русака аб славутым Нёмане: «Мой Нёман», «Стаяць над Нёманам дубы».

Адам Русак — песеннік-публіцыст. Сваім трапным паэтычным словам ён адгукаецца на найбольш значныя падзеі ў жыцці нашай Радзімы.

Прывабнасць песеннай паэзіі А. Русака ў яе шчырасці і народнасці. Менавіта беларуская песня і прыказка — галоўная крыніца, адкуль паэт чэрпае сюжэты, формы, эпітэты, рытміку, мудрую прастасць. Таму так хутка падхопліваюцца і замацоўваюцца ў побыце песні, створаныя на лепшыя яго вершы.

Г. ЦІТОВІЧ, народны артыст СССР.

ЖЫВЫЯ ДУМЫ ІЛЬІЧА

Музыка Я. Цікоцкага

cresc.
гас – нуў ва – чэй за – сму – чо – ных пра – мень, а
cresc.
mf
ўжо ён эма – гаў – ся за на – шу – ю во – лю і
mf
mp
allargando
ду – маў пра свет – лы наш сён – няш – ні дзень.
8
cresc. sempre

СОЛА
Ле – нін!
С.
А.
Ле – нін, лю – бі – мы і род – ны, у на – шым сэр – цы жы –
Т.
Б.
– ве,
бацьк –
бацьк – коў – скім цяп – лом са – гра – ва – е,

_коў_скім цяп_лом са_гра_ва_ е,
нас ён на по_дзвіг за_
mp
mf
cresc.
нас ён на по_дзвіг за_ ве!
_ве,
нас ён на по_дзвіг за_ве!

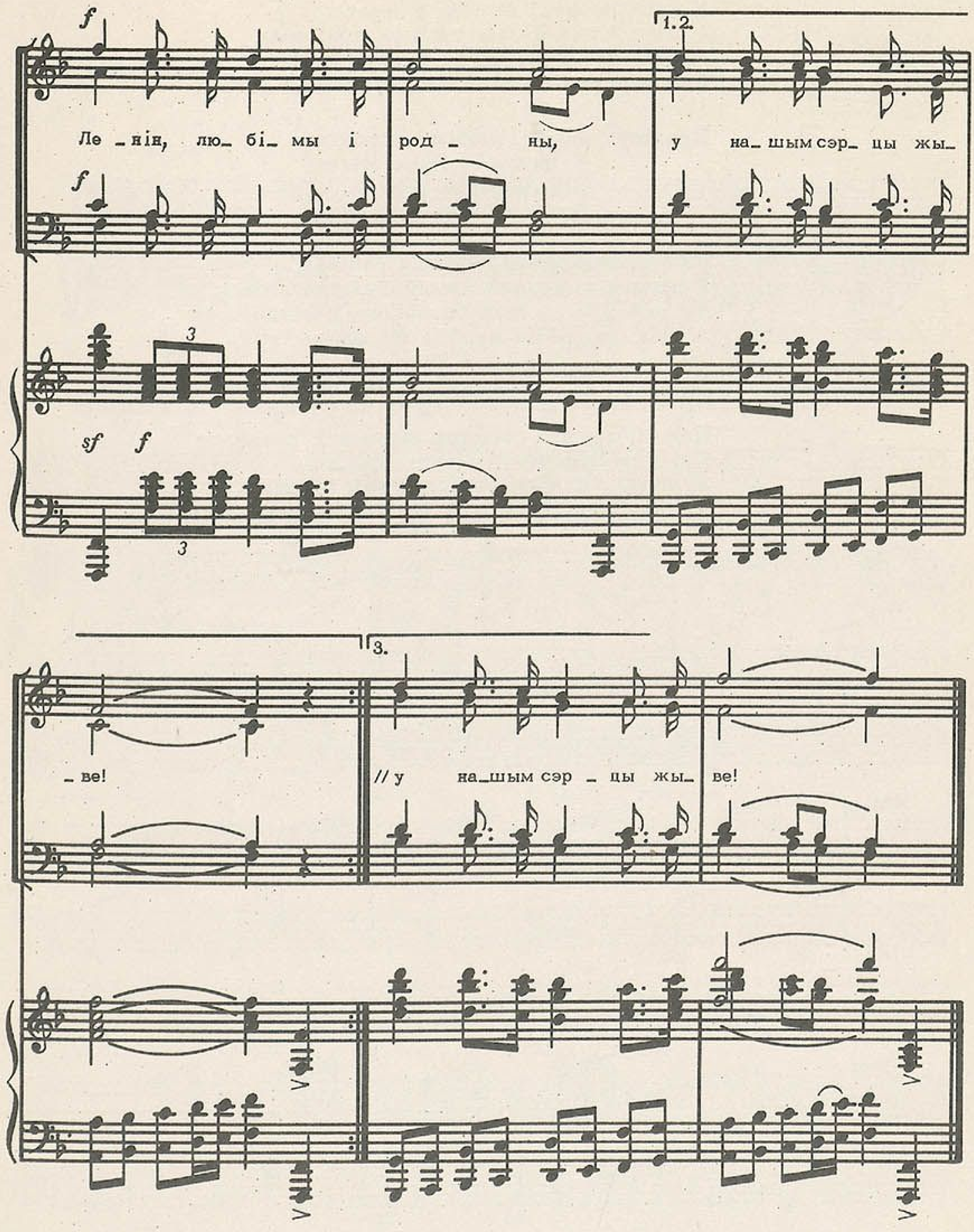
f
1.2.
Ле - нін, лю - бі - мы і род - ны,
у на - шым сэр - цы жы -
f
sf f
3
3
- ве!
3.
// у на - шым сэр - цы жы -
ве!

Матуліны рукі нямелі ў нядолі,
І гаснуў вачэй засмучоных прамень,
А ўжо ён змагаўся за нашую волю
І думаў пра светлы наш сённяшні дзень.

Прыпеў: Ленін, любімы і родны,
У нашым сэрцы жыве,
Бацькоўскім цяплом саграваe,
Нас ён на подзвіг заве.

Калі нас зарніцы з Нявы азарылі,
Навала над нашай зямлёй загула,
Ён вёў нас на бітву з варожаю сілай,
А з ім перамога народа прыйшла.

Прыпеў.

Нам думы яго свецяць сонцам у хатах,
Крыніцаю поўнай у полі звіняць,
У песнях дзявочых над нівай багатай
Арлінным палётам к планетам ляцяць.

Прыпеў.

БЕЛАРУСЬ-РАДЗІМА

Музыка У. Алоўнікава

Пра тва_ іх ге_ ро_ яў_ пар_ ты_ за_ наў
сме_ лых пу_шчы і дуб_ ро_ вы
1-5.
сла_ ва_ ю шу_ мяць.
6.
_даць. Гэй!
f
stretto

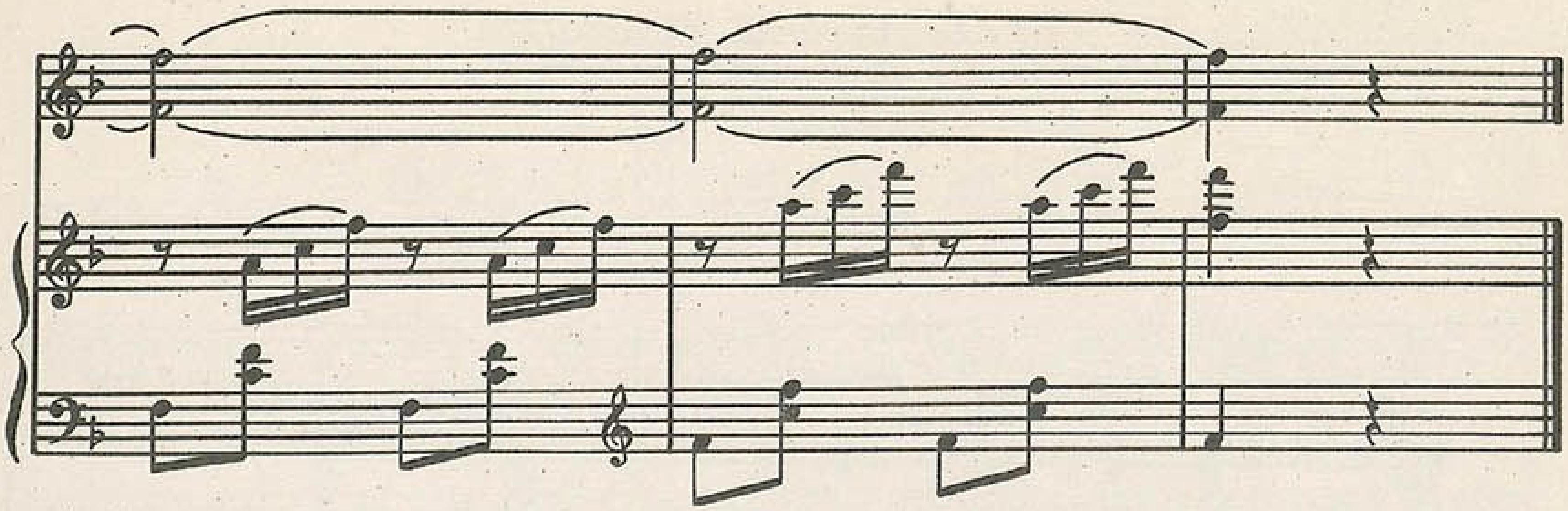

Беларусь-Радзіма, вольная старонка,
Вольным тваім далям краю не відаць,
Пра тваіх герояў — партызанаў смелых
Пушчы і дубровы славаю шумяць.

Тут збіраў на бітву дзед Талаш унукаў,
На разгром фашыстаў вёў атрад Мінай,
І пускаў Заслонаў пад адкос саставы:
Вызвалялі хлопцы наш савецкі край.

Ехалі салдаты, ехалі героі
Грознымі палкамі шляхам на Берлін,
Выганялі-гналі ворагаў паганых
З Беларусі нашай — роднае зямлі.

Сёння з песняй звонкай мы ідзём на працу,
Паязды у даль заслонаўцы вядуць.
І будуем мы заводы і палацы,
І сады ля хатаў новыя цвітуць.

Не заслоняць хмары шырыні прастораў,
Свеціць вечна ў небе сонца над табой.
І з народам нашым, партыяй любімай
Беражэм цябе мы, мір наш і спакой.

Беларусь-Радзіма, вольная старонка,
Пра цябе дубровы славаю шумяць,
І тваёй вялікай, і тваёй магутнай
Багатырскай сіле краю не відаць.

КРАЙ ТЫ НАШ КВЯЦІСТЫ

Музыка М. Корсака

_ та_ е, за_ зві_ ніць над рэч_ ка_ ю
са_ лаў_ і_ ны гай. За_ кра_ су_ е
ў по_ лі ні_ ва за_ ла_ та_ я, —

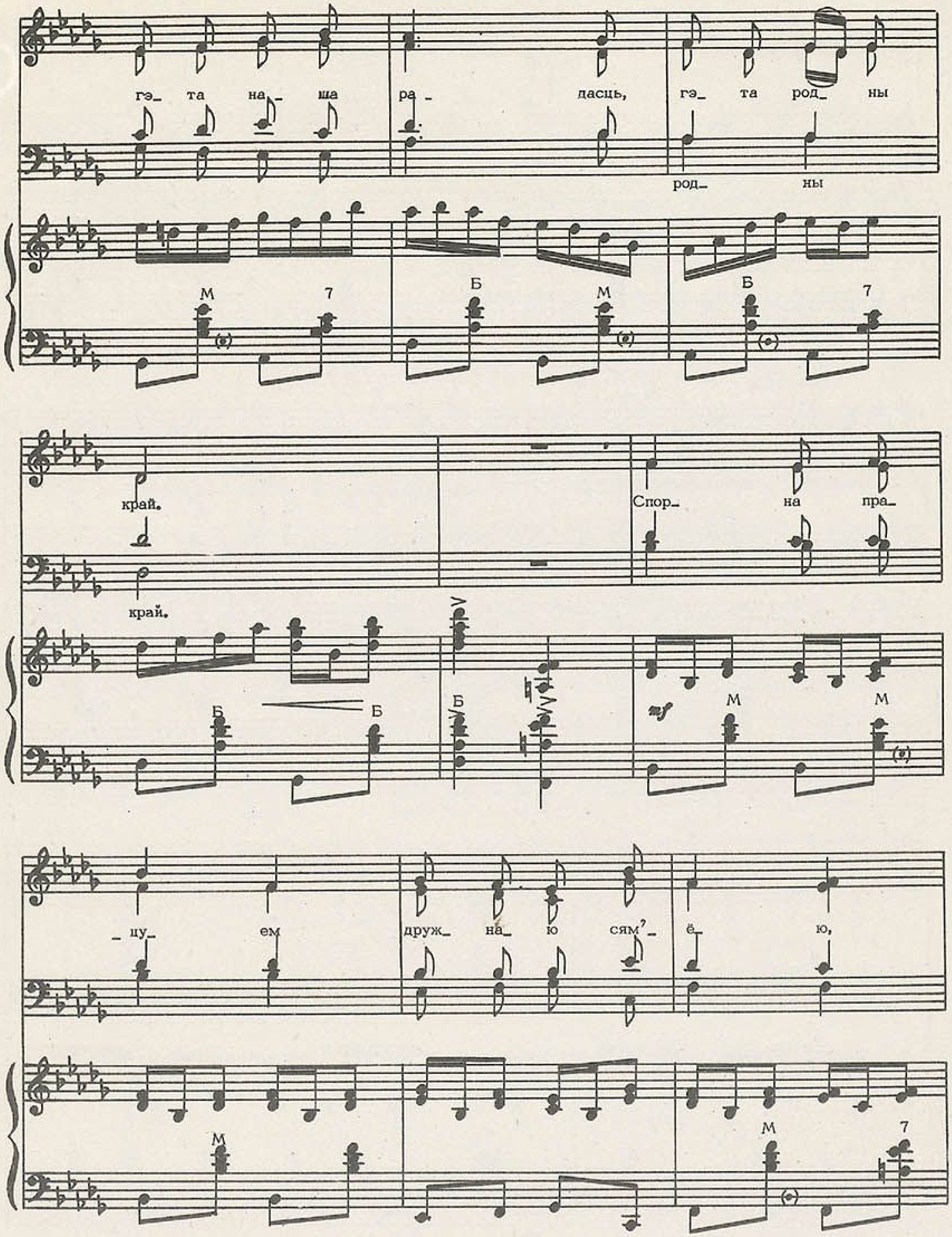
гэ_ та на_ ша ра_ дасць, гэ_ та род_ ны
род_ ны
край.
край.
Спор_ на пра_
_ цу_ ем друж_ на_ ю сям'_ ё_ ю,

Дзяржаўная бібліятэка БССР імя У. І. Леніна

шлеш свой шчод_ ры дар.
Б Б М 7 М М
7
3.
ты на_ ро_ ду шлеш свой
М Б М
шчод_ ры дар.
Б 7
Б

Сонца узыдзе, новы дзень вітае,
Зазвініць над рэчкаю салаўіны гай.
Закрасуе ў полі ніва залатая,—
Гэта наша радасць, гэта родны край.

Прыпеў: Спорна працуем
Дружнаю сям'ёю,
Нашай багатай
Славімся зямлёю.
Поле, поле — калгаснае раздолле,
Ты народу шлеш свой шчодры дар.

Пройдуць над нівай хмары дажджавыя —
За ракой мядовыя сцелюцца лугі...
Карагод дзявочы, песні веснавыя,
Край ты наш квяцісты, сэрцу дарагі.

Прыпеў.

З нашых палеткаў мы дары збіраем,
Спелае калоссе золатам звініць.
Нашым караваем мы гасцей прымаем,
Любім па-сяброўску дружбай даражыць.

Прыпеў.

АРШАНСКАЯ СТАРОНКА

Музыка У. Алоўнікава

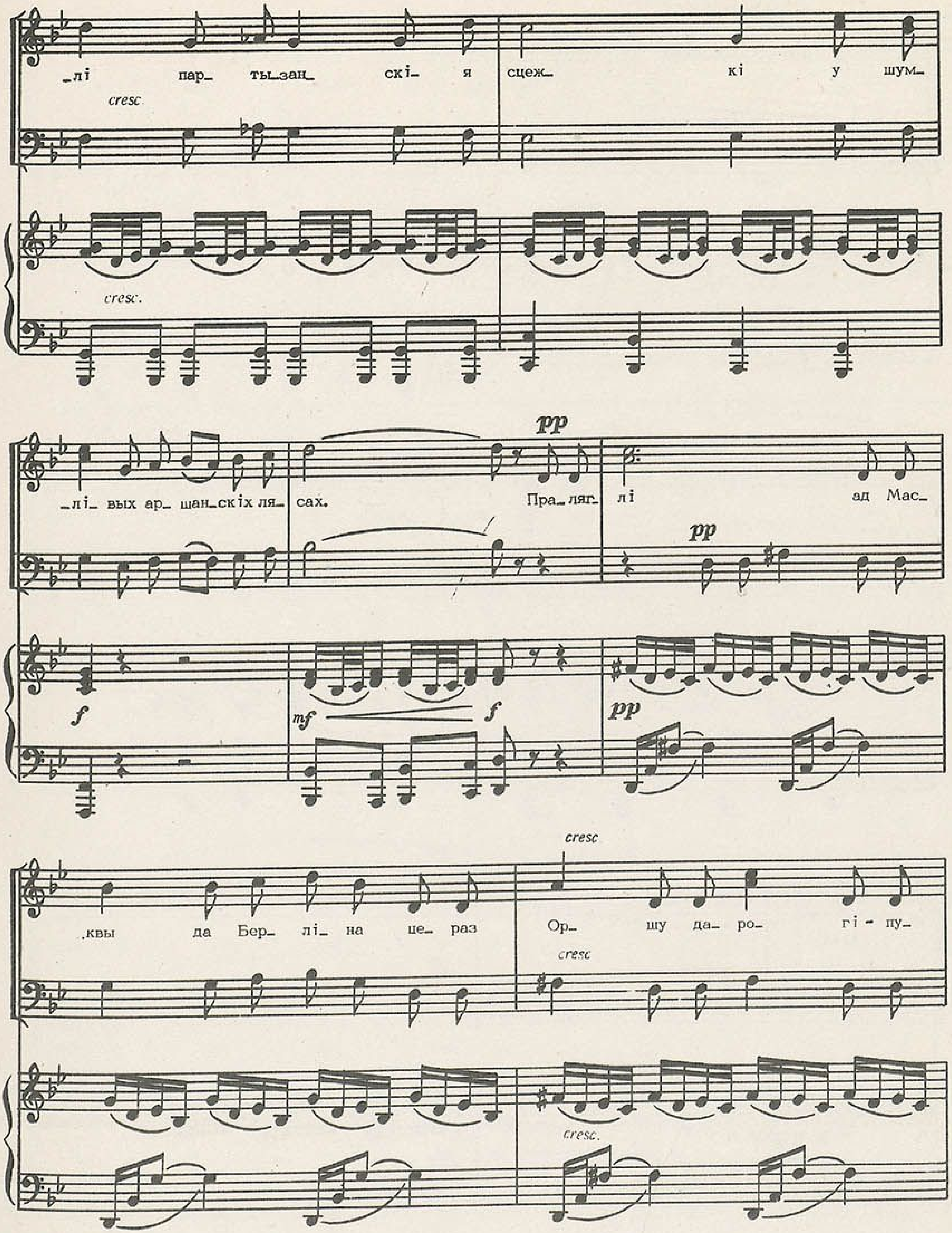

лі пар ты_зан_ скі- я сцеж_ кі у шум_
cresc
cresc.
_лі_ вых ар_ шан_скіх ля_ сах. Пра_ляг_ лі ад Мас_
pp
pp
f
mf
f
pp
cresc
квы да Бер лі_ на це_ раз Ор_ шу да_ ро_ гі - пу_
cresc
cresc.

1) У другім куплеце выконваецца толькі партыя фартэпіяна.

сто рах пес_ ня ўда_ леч ля_
рон ку, пра зас_ ло_ наў_ скі
1.2.
_ціць.
p
край. І на_
3.
dim.
край.
dim.
dim.
morendo
morendo
pp

За лугамі сінеюць узлескі,
Зашумела калоссе ў палях.
Зараслі партызанскія сцежкі
У шумлівых аршанскіх лясах.
Пралеглі ад Масквы да Берліна
Цераз Оршу дарогі-пуці.
Па шырокіх прасторах краіны
Пра Заслонава песня ляціць
(Па шырокіх прасторах
Песня ўдалі ляціць).

І навечна у сэрцы народным
Легендарнае імя жыве,
Пралятае над краем свабодным,
На працоўны на подзвіг заве.
Дзе на вахту заслонаўцы сталі,
Там зялёныя свецяць агні.
І дарогамі дружбы у далі
Йдуць саставы па роднай зямлі.

І уранку, і позняй парою
Спеў брыгад на палетках чуцён.
Для аршанскіх ткачых за ракою
Морам сінім калышацца лён.
Гоніць хвалі Дняпра вецер гонкі,
І спявае за берагам гай
Пра герояў аршанскай старонкі,
Пра квяцісты заслонаўскі край.
(Пра радную старонку,
Пра заслонаўскі край).

УЗНЯЛОСЯ СОНЦА ЯСНАЕ

Музыка Д. Лукаса

ПАВОЛЬНА, ПЯВУЧА

воль_ ны_ я над шы_ ро_кі_ мі пра_сто_ ра_
мі, а свя ці_ ла да_лі
воль_ ны_ я над шы_ ро_кі_ мі пра_сто_ ра_
1-5.
_мі.
6.
//_ю.
ff
ff

Узнялося сонца яснае
Над палямі, над азёрамі,
Асвяціла далі вольныя
Над шырокімі прасторамі.

З трох бакоў па трох дарожаньках
Выйшлі людзі светлай раніцай
На Дрысвяцкае на возера
Будаваць электрастанцыю.

Закіпела праца дружная,
Дзе палеткі залацістыя,
Зашумелі, закружыліся
У турбінах воды быстрыя.

І у хатах светлай радасцю
Ясна зоры засвяціліся,
Да Масквы з падзякай шчыраю
Дружна песня пакацілася.

Пралятае песня птушкаю,
Пралятае над старонкаю,
Беларусь, Літву і Латвію
Акрыляе славай звонкаю.

Праслаўляе працу дружную,
Працу мірную, свабодную,
Сілу іх усемагутную,
Дружбу іх усенародную.

КРАЙ МОЙ ЛЮБІМЫ

Музыка Р. Пукста

ні_ ву ка_ лы_ха_юць і ко_ціц_ ца хва_ляў шум_
ні_ву, як мо_ра, вят_ ры ка_лы_ха_юць і ко_ ціц_ ца пры_
лі_вы пры_бой. За хма_рай, за ле_сам ар_ лы пра_ля_та_юць, та_
_бой, пры_бой. За хма _ рай, хма _ рай пра_ ля_ та_ юць, та_
_бе
poco a poco rit.
mp
a tempo
_бе бе_ра_ гуць і жыц_ цё і спа_кой. На_ ве_ кі у ха_ тах тут
mp
mf
сон_ ца за_зззя_ ла, кры_ ні_ цы ця_куць жы_ва_ твор_най ва_ды, каб
mf
на_ ша_я веч_ на зям_ ля кра_са_ва_ ла, каб веч_на ля хат рас_цві_

За лу_ гам дуб_ ро_ ва,
_та_ лі са _ды. За лу_ гам дуб_ро_ ва, дуб_ ро_ ва, за рэч_ ка_ ю
по_ ле, за по_ лем га_ мо_ ніць ма_гут_ ны наш бор. За лу_ гам дуб_
за по_ лем наш бор, лу_
_ро_ ва, за рэч_ ка_ ю по_ ле, за по_ лем га_ мо_ ніць ма_гут_ ны наш
гам по ле,
бор. О край мой лю_ бі_ мы, як мно_ га пры_ вол_ ля і ду_ мам і
poco a poco rit.
пра_ цы пра_ стор, і ду_ мам і пра_ цы бяс_край_ ні пра_ стор.

За лугам дуброва, за рэчкаю поле,
За полем гамоніць магутны наш бор.
О край мой любімы, як многа прыволля,
І думам і працы бяскрайні прастор.

Тут ніву, як мора, вятры калыхаюць
І коціцца хваляў шумлівы прыбой.
За хмарай, за лесам арлы пралятаюць,
Табе берагуць і жыццё і спакой.

Навекі у хатах тут сонца заззяла,
Крыніцы цякуць жыватворнай вады,
Каб нашая вечна зямля красавала,
Каб вечна ля хат расцвіталі сады.

За лугам дуброва, за рэчкаю поле,
За полем гамоніць магутны наш бор.
О край мой любімы, як многа прыволля,
І думам і працы бяскрайні прастор.

3 Зак. 1865

МОЙ НЁМАН

Музыка Л. Смялкоўскага

ліў твой шум-на-вод-ны і ці-хі
бе-раг ры-ба-ка, Люб-
più f
лю, ка-лі па-над ва-до-ю за-
più f
снуць у лу-зе ча-ра-ты, а ў зор-ным
dolce
p
p
не-бе над та-бо-ю у-зы-дзе

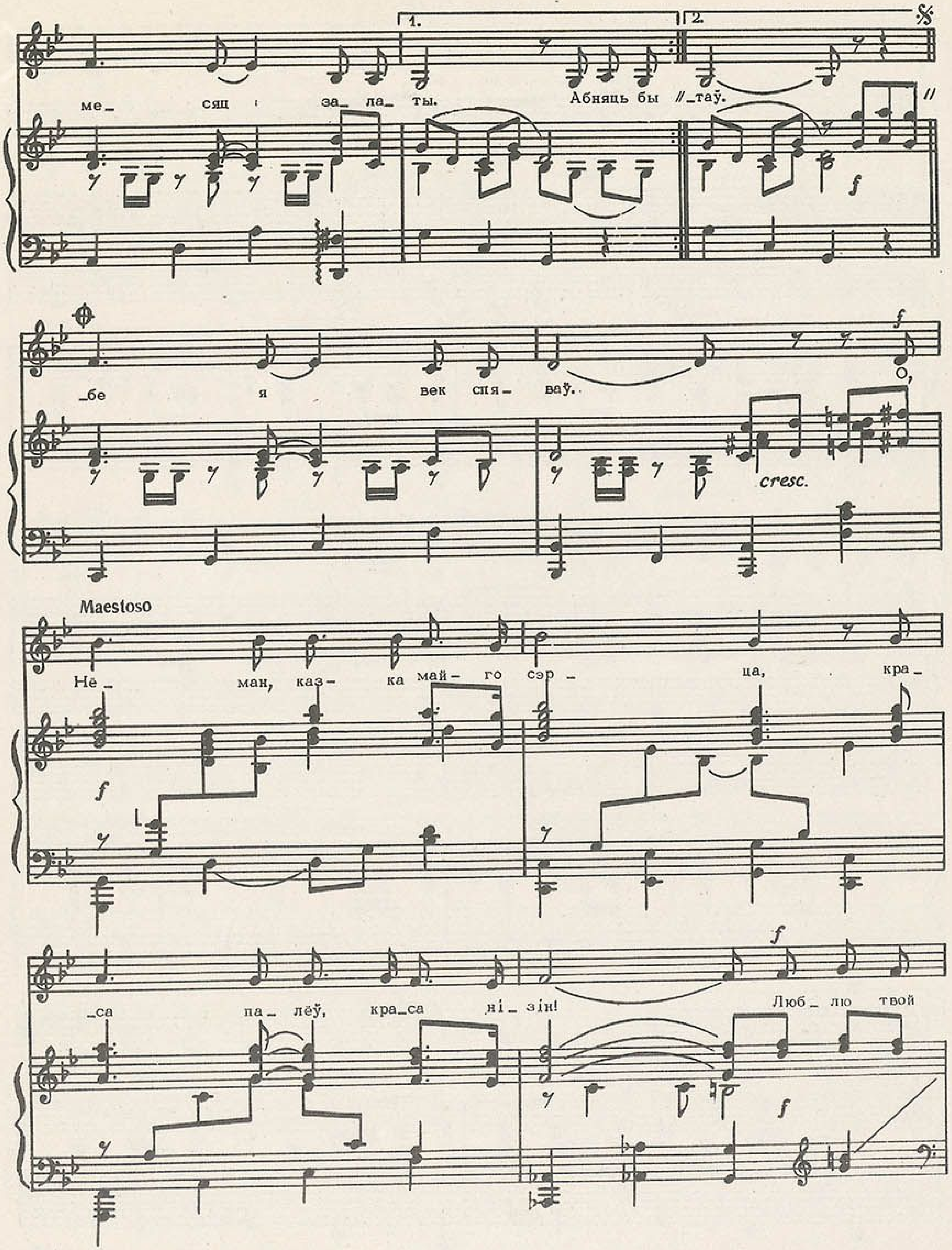
1.
2.
ме_ сяц за_ ла_ ты.
Абняць бы //_таў.
бе я век спя ваў.
О,
cresc.
Maestoso
Не_ ман, каз- ка май_ го сэр_ ца, кра_
_са па_ лёў, кра_са ні_ зін!
Люб_ лю твой

Краса мая, мой Нёман родны,
Далёкіх сноў маіх рака,
Люблю разліў твой шумнаводны
І ціхі бераг рыбака.
Люблю, калі па-над вадою
Заснуць у лузе чараты,
А ў зорным небе над табою
Узыдзе месяц залаты.

Абняць бы мне усе дарогі,
Дзе я радзіўся, дзе я рос,
Дзе я касіў твае разлогі
Пад спеў дзявочы ў сенакос.
Да хваляў я тваіх прыходзіў
І слухаў шолах кветак-траў.
Ты сны чароўныя наводзіў,
Ты казкі-чары мне шаптаў.

Твае віры мяне паілі
Вадой гаючаю крыніц,
Твае лугі мяне жывілі
Духмяным пахам медуніц.
І даў ты сілу мне такую,
Што буры я перамагаў,

А сэрцу даў струну жывую,
Каб пра цябе я век спяваў.

О, Нёман, казка майго сэрца,
Краса палёў, краса нізін!
Люблю твой спеў, што ўдаль нясецца,
Люблю цябе, як родны сын.

ЗАШУМІЦЕ, ПУШЧЫ

Музыка І. Кузняцова

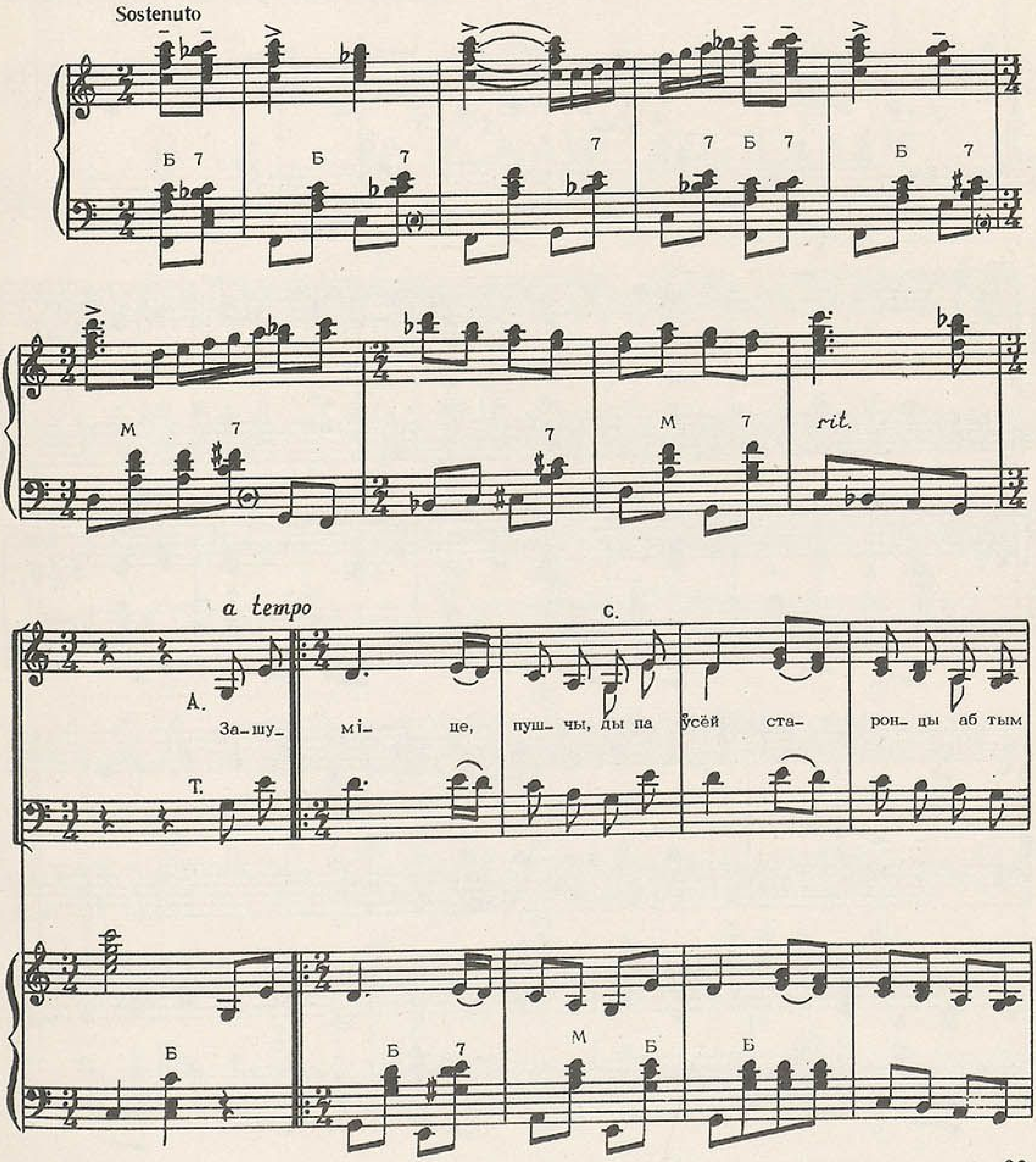

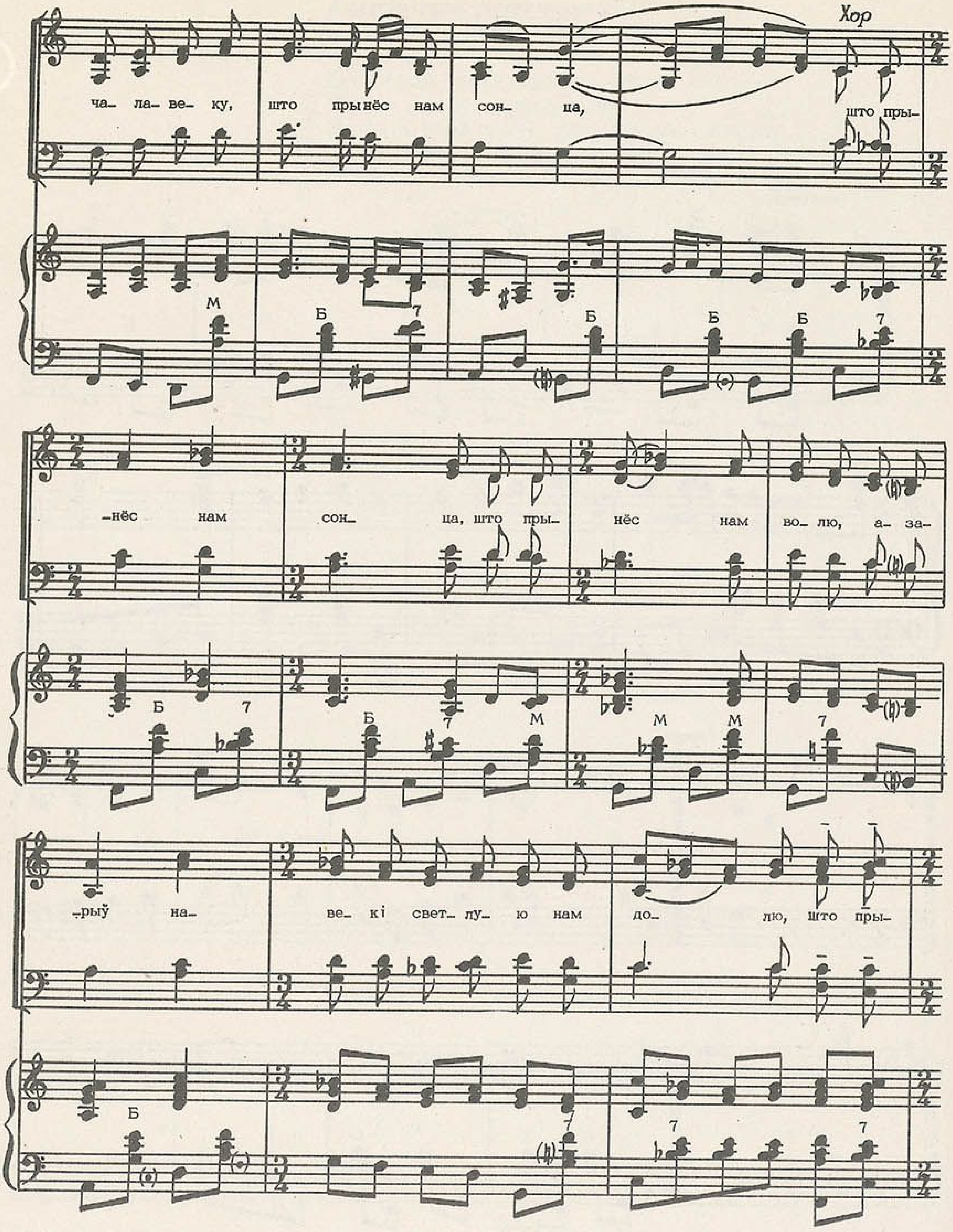
Хор
ча_ ла_ ве_ ку, што пры нёс нам сон_ ца, што пры_
нёс нам сон ца, што пры_ нёс нам во_ лю, а_ за_
рыў на ве_ кі свет_ лу_ ю нам до_ лю, што пры_

poco cresc.
-нёс нам сон- ца, што пры- нёс нам во- лю, а- за-
Б 7 Б 7 Б 7 7
-рыў на- ве- кі
1.2.
свет- лу- ю нам до- лю. А. Даў ён
rit.
a tempo
7 М 7 Б
3. poco rit.
све- ціць па- над ё- ю.
М 7
3 3

Зашуміце, пушчы,
Ды па ўсёй старонцы
Аб тым чалавеку,
Што прынёс нам сонца.
Што прынёс нам сонца,
Што прынёс нам волю,
Азарыў навекі
Светлую нам долю.

Даў ён людзям крылле,
Што імчыць да зор іх,
Даў ён тую сілу,
Што руйнуе горы.
Што руйнуе горы,
Што спыняе рэкі,
Што прыносіць шчасце,
Радасць чалавеку.

Зашуміце, пушчы,
Беларусі роднай,
Што навекі стала
Светлаю, свабоднай.
Светлаю, свабоднай,
Вечна маладою,—
Ленінскае сонца
Свеціць па-над ёю.

МОЙ КРАЙ

Музыка Я. Ціхановіча

ПАВОЛЬНА

гай, а по_ле_во_ кам не аб - няць, і гэ_та
ўсё - мой край, а по_ ле - во - кам
не аб - няць, і гэ_та ўсё - мой
1,2.
С.
3.
край. Жы_ве, пра_ // край.

Куды ні йду — лясы шумяць,
Цвіце за полем гай,
А поле — вокам не абняць,
І гэта ўсё — мой край.

Жыве, працуе мой народ
У снежань і у май,
І багацее з года ў год
Мой родны, вольны край.

Не злічыш рэчак і азёр,
Святлее небакрай,
Лятаюць сокалы да зор,
І гэта ўсё — мой край.

Тут жыць і век бяды не знаць,
Будуй і спажывай,
А ў сэрцы песень не стрымаць,
Пра мой любімы край.

ДНЯПРО

Музыка Ю. Семянякі

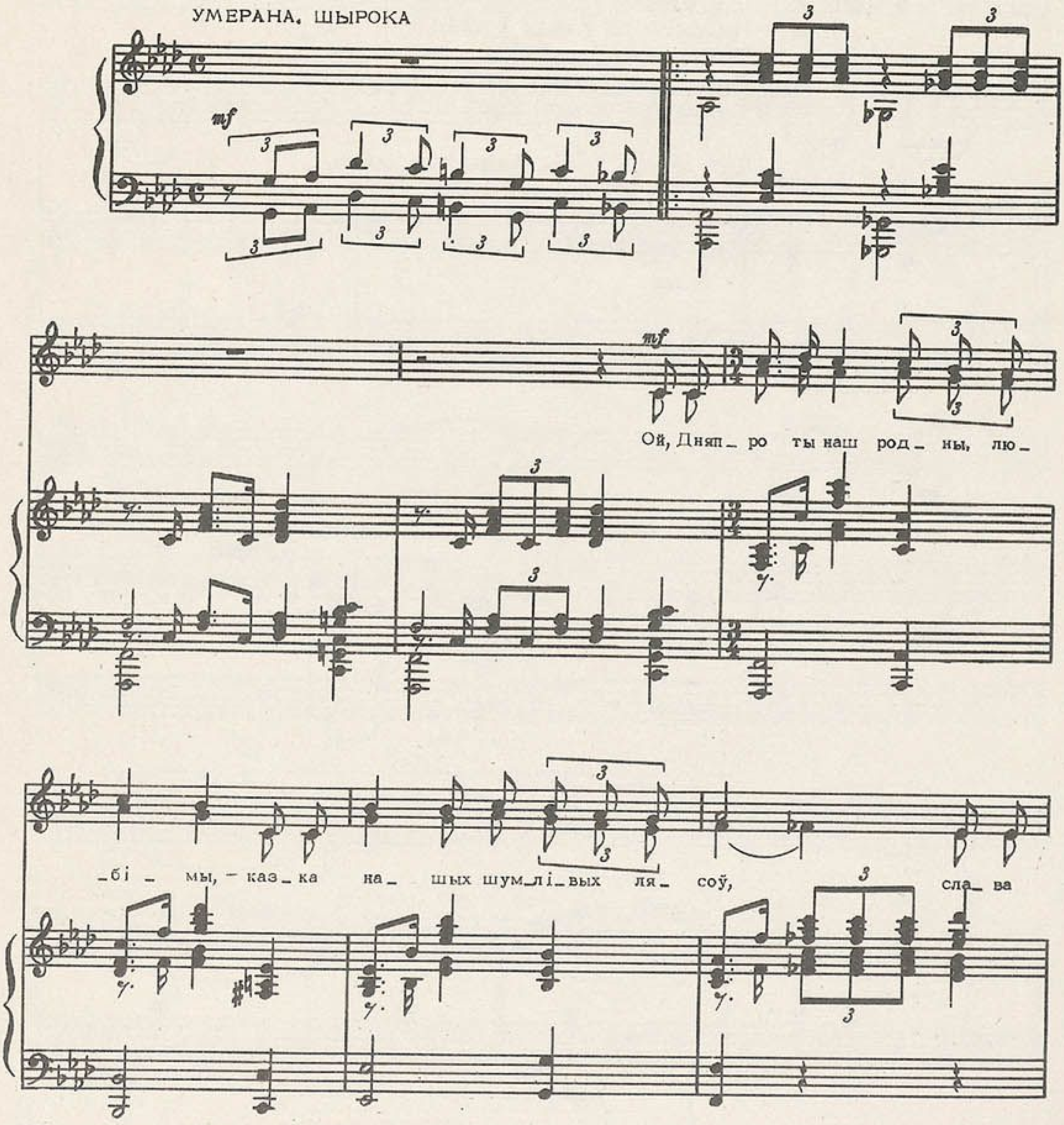

на _ шай квя_ціс_ тай ра_ дзі_ мы, пес _ ня на _ шых шы _
Над та_ бой раз_ га_ ра_ юц_ ца
_ро _ кіх па _ лёў.
Над та_бой раз_га_ра_юц_ца
зо _ ры, над та_ бо _ ю са_ ды рас_ цві _
зо _ ры, над та_ бо _ ю са_ ды рас_ цві _

_лі, ты ня_ сеш на_ шы ду_ мы ў прас_
_лі, рас_цві_лі, ты ня_сеш на_шы ду_мы ў прас_
_то_ ры,
_ры, спе_вы звон_кі_я род_най зям_
_то_
1,2.
_лі.
3.

Ой, Дняпро ты наш родны, любімы,—
Казка нашых шумлівых лясоў,
Слава нашай квяцістай радзімы,
Песня нашых шырокіх палёў.

Над табой разгараюцца зоры,
Над табою сады расцвілі (расцвілі),
Ты нясеш нашы думы ў прасторы,
Спевы звонкія роднай зямлі.

Не адну злажыў ты нам быліну
Пра адважных сыноў пра сваіх,
Што тапілі варожую сілу
У кіпучых у хвалях тваіх.

Не кружыцца тут воранам чорным,
І вады ім тваёй тут не піць (тут не піць),
Над тваёю над кручаю чорнай
Ім агнёў залатых не згасіць.

Ой, Дняпро ты наш родны, любімы,—
Казка нашых шумлівых лясоў,
Слава нашай квяцістай радзімы,
Песня нашых шырокіх палёў.

І выходзім мы ранняй парою
На шырокі палетак на твой (мы на твой),
Загараецца дзень над табою
З новай песняй і славай тваёй.

4 Зак. 1865

ЛЯСНАЯ ПЕСНЯ

Музыка У. Алоўнікава

сэр- цам па- чу- ю тва- ю пес- ню ляс-
-ну- ю ды ус- пом- ню бы- лы- я га-
Для паўтарэння
-ды. Ды ус-

Для заканчэння
//-бышь. Ой, бя- ро- зы ды сос- ны - пар_ ты-
-зан- скі - я сёс- тры, вас ні - ко- лі ў жыц-
-ці не за- бышь...

Ой, бярозы ды сосны —
Мае родныя сёстры,
Ой, шумлівы ты, лес малады.
Толькі сэрцам пачую
Вашу песню лясную,
Ды успомню былыя гады.
Ды успомню пажары,
І варожыя хмары,
І завеі халодных снягоў,
І слату, і нягоды,
І начныя паходы,
І агні партызанскіх кастроў.
Край любімы мой, родны,
Ты на свеце свабодны,
За цябе я на бітву хадзіў,
Каб ніколі, ніколі
Ты не быў у няволі,
Каб чырвонымі кветкамі цвіў.
Адышлі тыя годы,
Адгрымелі паходы,
Толькі пушча за полем шуміць.
Ой, бярозы ды сосны —
Партызанскія сёстры,
Вас ніколі ў жыцці не забыць...

Я ЛЮБЛЮ БЯРОЗКУ

Музыка Ю. Семянякі

_лю бя _ роз _ ку, што пя _ е з вя _
_тра _ мі, ду _ ма _ е за_ ціш _ кам дум_ку
Poco più mosso
ве _ ча _ ра _ мі, што ста _ іць ля

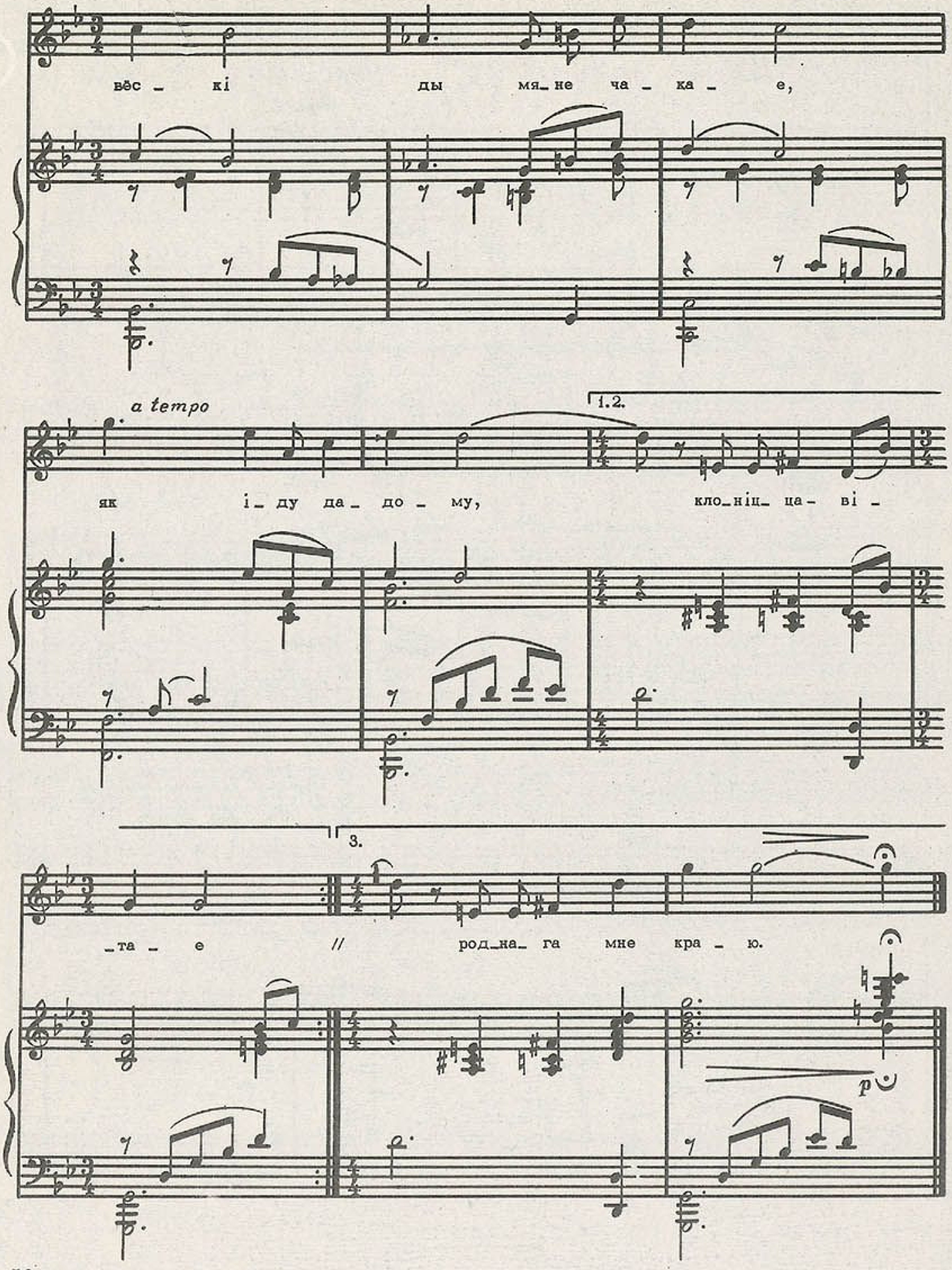
вёс - кі ды мя_не ча - ка - е,
a tempo
1.2.
як і_ду да_до - му, кло_ніц_ца_ві -
3.
_та - е // род_на_га мне кра - ю.
p

Я люблю бярозку,
Што пяе з вятрамі,
Думае зацішкам
Думку вечарамі.

Што стаіць ля вёскі
Ды мяне чакае,
Як іду дадому,
Клоніцца, вітае.

Палюбіў я рэчку
Ў кучаравых лозах,
Лугавыя травы
Ў серабрыстых росах.

У шумлівых нівах
Палявыя сцежкі,
Любае дзяўчыны
Ветлівыя ўсмешкі.

Я люблю бярозку,
Што пяе з вятрамі,
Думае зацішкам
Думку вечарамі.

За ракой узлескі,
Мурагі ля гаю,
Спевы веснавыя
Роднага мне краю.

ПА-НАД ЛЕСАМ, ПА-НАД БОРАМ

Музыка У. Алоўнікава

а зна - ё - ма - ю сця - жын - кай
мі - лы не пры - хо - дзіць.
pp
А - свя - ціў да - ро - гі ме - сяц,
pp
poco cresc.
mf
rit.
а - свя - ці - лі зо - ры,
poco cresc.
mf
rit.

p a tempo
ten.
а мой лю – бы, мой ха – ро – шы
p a tempo
ды на сі – нім мо – ры.
1,2.
3. morendo
– ка –
dim.
– ю.
rall.
pp

Па-над лесам, па-над борам
Месяц узыходзіць,
А знаёмаю сцяжынкай
Мілы не прыходзіць.

Асвяціў дарогу месяц,
Асвяцілі зоры,
А мой любы, мой харошы
Ды на сінім моры.

Выйду ў поле, там калоссі
Пра яго зазвоняць,
Выйду ў сад, у садзе вішні
Пра яго гамоняць.

А прыйду дадому ўвечар,
Пісьмы пачытаю,
Ды пра нашыя сустрэчы
Ціха ўспамінаю...

Ой ты, месяц, любы дружа,
Паплыві да мора,
Запытайся у мілога,
Ці прыедзе скора.

Перадай яму вітанне
Ад роднага краю,
Ды скажы, што не забыла,
Што яго чакаю.

СТАЯЦЬ НАД НЁМАНАМ ДУБЫ

Музыка І. Лучанка

_ящь над Нё _ ма_нам ду_бы, а_сіл_кі-во _ ла_ ты ста_ящь, ня _
_ма на све_це сі_лы той, каб іх спа_ліць, каб іх зла_мацъ. Рас_
_туць сы_ны- ба_ га_ты_ры, п'юць со_кі нё _ ман_ скіх кры_ніц, і

✻ Вакаліз (фальцэтам) выконваецца па жаданню.

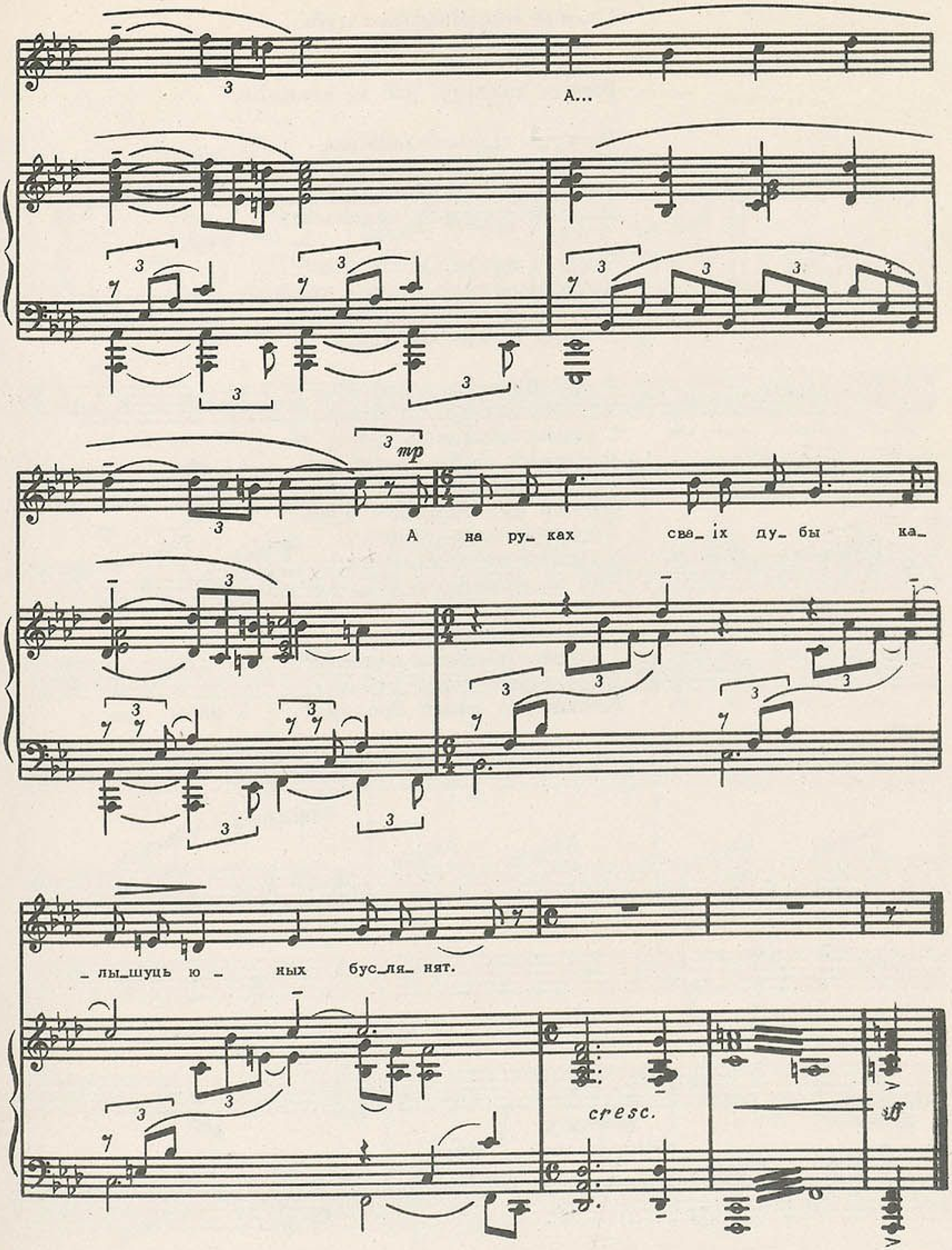

5 Зак. 1865

Стаяць над Нёманам дубы,
Асілкі-волаты стаяць,
Няма на свеце сілы той,
Каб іх спаліць, каб іх зламаць.

Растуць сыны-багатыры,
П'юць сокі нёманскіх крыніц.
І разбіваюцца аб іх
Маланкі грозных навальніц.

Зімой і летам, дзень і ноч
Дубы вартуюць родны край,
Над імі лётаюць буслы,
А каля іх квітнее гай.

А як збярэцца карагод,
Узыдзе месяц над ракой,
І песню слухаюць дубы
Вячэрняй ціхаю парой.

Стаяць над Нёманам дубы,
Асілкі-волаты стаяць,
Няма на свеце сілы той,
Каб іх спаліць, каб іх зламаць.

Вясна расквеціла сады,
І шэпча вяз каля прысад,
А на руках сваіх дубы
Калышуць юных буслянят. } 2 разы

ЦІХІ ВЕЧАР

Музыка Г. Вагнера

Ціхі вечар у сузор'і
Над сялом плыве,
Засвяціліся агнямі
Росы на траве.

Да цябе не сам прыйшоў я,—
Сэрца прывяло,
А свайму я сэрцу веру,—
Шчасце тут знайшло.

Не пытайся аб каханні,
Бо не адкажу,
Толькі знаю, што адна я
Без цябе тужу.

Толькі знаю, што пазнала
Радасць я з табой,
Толькі знаю, што адзіны
Ты любімы мой.

Заўтра мы насустрач сонцу
Выйдзем у палі,
Дзе красою веснавою
Нівы расцвілі.

А сягоння ясны месяц
Выплыў за сяло,
Не сама к табе прыйшла я,—
Сэрца прывяло.

ДЗЕ ТЫ, ЗОРКА МАЯ?

Музыка І. Лучанка

mf
Дзе ты, ра _ дасць ма _ я за _ ла _ ці _ ста _ я,
mf
на я _ кой ты сця _ жын _ цы згу _ бі _ ла _ ся? //
mp
Дзе ты?
p
rit.

Дзе ты зорка мая прамяністая?
За якія ты хмары скацілася?
Дзе ты радасць мая залацістая,
На якой ты сцяжынцы згубілася?

Я шукаю цябе, углядаюся
У нябесныя далі высокія.
Без цябе мне дарога не ясная,
Што ляжыць у прасторы далёкія.

Дзе ты зорка мая прамяністая?
За якія ты хмары скацілася?
Дзе ты радасць мая залацістая,
На якой ты сцяжынцы згубілася?

Дзе ты зорка мая непагасная?
За якімі ты скрыта аблокамі?
Узыдзі, засвяці, зорка ясная,
Шчасцем сэрцу майму адзінокаму...
Дзе ты?

ПРЫЙДЗІ, МОЙ ЛЮБЫ

Музыка А. Туранкова

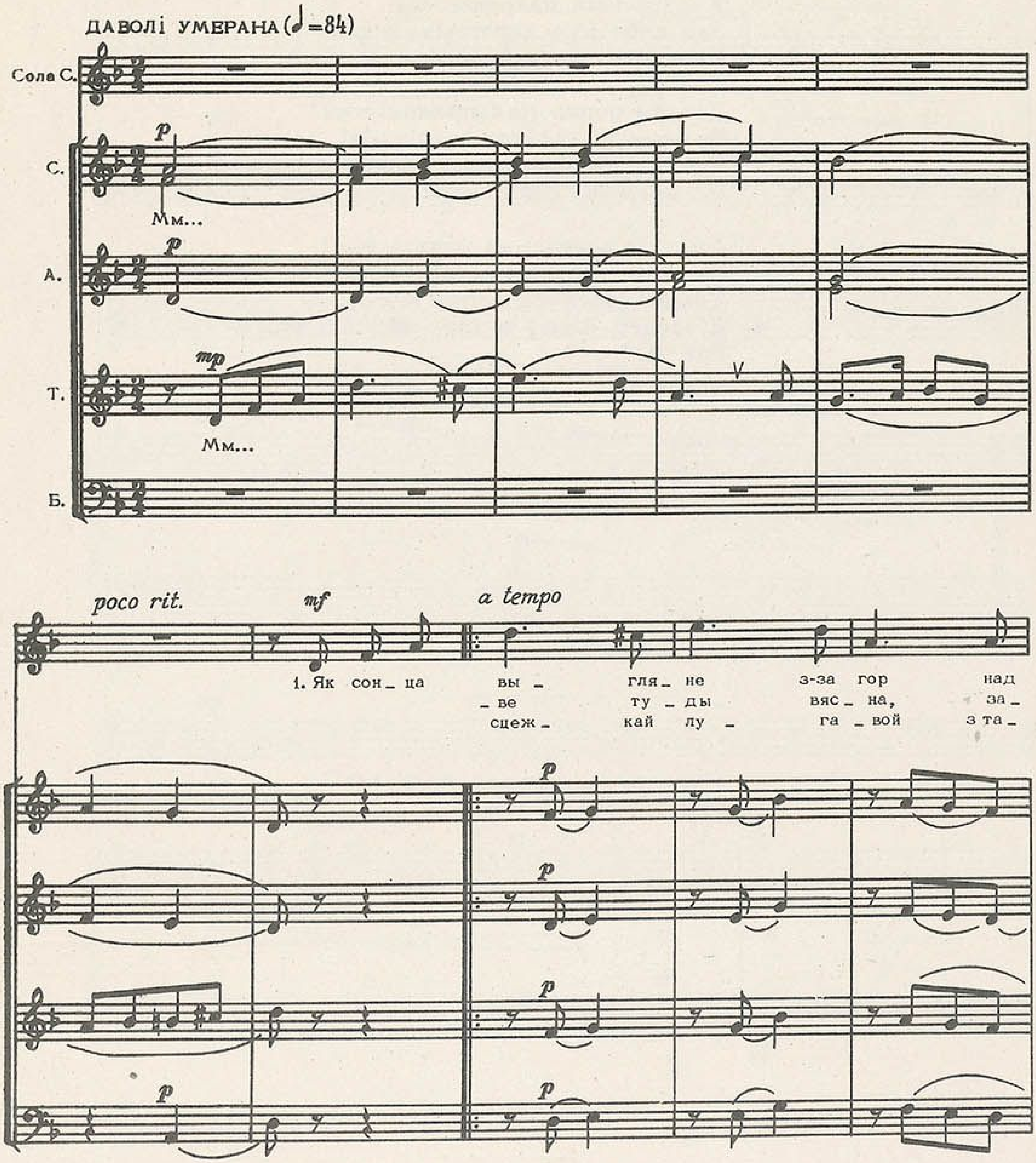

це_ мен_ню ля_ соў, прый_дзі, мой лю_ бы, на пра_ стор над_
_ве ду_ша ма_ я, дзе за ра_ кой га_ра від_ на, там
_бой па_між кус_тоў, каб там, над ці_ ха_ю ра_ кой, па_
_нё_ ман_скіх па_ лёў. Прый_дзі ты ран_ ня_ю па_ рой, свой
лю_ ба_я тва_ я. Як зой_дзе сон_ ца за ля_ сы, за
_слу_хаць са_лаў_ ёў. І за_ га_ рыц_ ца мно_ га зор над

дар ад_дай зям_ лі, каб пад вя_ сен_ ня_ю за_ рой. ка_ лос_ сі
шы_ ры_ ню ні_ зін, у час вя_ чэр_ ня_ е кра_ сы су_ пы_ нім
це_ мен_ ню ля_ соў, прый_дзі, мой лю_ бы, на прас_ тор над_ нё_ ман_
1, 2.
рас_ цві_ лі.
гул ма_ шын.
mf
каб пад вя_ сен_ ня_ ю за_ рой ка_ лос_ сі
У час вя_ чэр_ ня_ е кра_ сы су_ пы_ нім
mf
каб пад вя_ сен_ ня_ ю за_ рой ка_ лос_ сі
У час вя_ чэр_ ня_ е кра_ сы су_ пы_ нім

3.
2.Ця_бе за_ //_скіх па_ лёў.
3. І прой_дзем
рас _ цві _ лі.
гул ма_ шын.
mf
прый _дзі, мой лю_ бы,
рас _ цві_ лі.
гул ма_ шын.
прый _дзі, мой лю_ бы,
rit.
f
mp
А...
А...
на прас_ тор над_ нё_ ман_ скіх па_ лёў,
па_ лёў.
на прас _тор над_нё_ ман_ скіх па_ лёў, па_ лёў.

Як сонца выгляне з-за гор
Над цеменню лясоў,
Прыйдзі, мой любы, на прастор
Наднёманскіх палёў.
Прыйдзі ты ранняю парой,
Свой дар аддай зямлі,
Каб пад вясенняю зарой
Калоссі расцвілі.

Цябе заве туды вясна,
Заве душа мая,
Дзе за ракой гара відна,
Там любая твая.
Як зойдзе сонца за лясы,
За шырыню нізін,
У час вячэрняе красы
Супынім гул машын.

І пройдзем свежкай лугавой
З табой паміж кустоў,
Каб там, над ціхаю ракой,
Паслухаць салаўёў.
І загарыцца многа зор
Над цеменню лясоў,
Прыйдзі, мой любы, на прастор
Наднёманскіх палёў.

ПАДАРЫ МНЕ ШЧАСЦЕ

Музыка І. Лучанка

1.2.
У ця_бе ж та_кі_я во_чы, што ду_шу а_зо_раць.
3.
f
mf a tempo
_ні_цы. Пры_ня_сі мне ве_ча_ры_най пе_ра_пеў кры_
dim.
_ні_цы, па_да_ры ты мне ўс_меш_ку, што яр_чэй зар_
p cresc.
mf
_ні_цы.
cresc.
morendo

Ты скажы такое слова,
Каб душа спявала,
Ад каторага на сэрцы
Рана зажывала.

Ты спляці з вясновых кветак
Светлых дум узоры.
У цябе ж такія вочы,
Што душу азорацьь.

Заспявай мне песню тую,
Што з палёў збіраеш,
Што у сэрцы палымяным
Для мяне хаваеш.

У часіну адзіноты
Ты пабудзь са мною,
Разлучы мяне навекі
З чорнаю журбою.

Ты скажы такое слова,
Каб душа спявала,
Ад каторага на сэрцы
Рана зажывала.

Прынясі мне вечарынай
Перапеў крыніцы,
Падары ты мне ўсмешку,
Што ярчэй зарніцы. } 2 разы

ТОЛЬКІ З ТАБОЮ

Музыка І. Любана

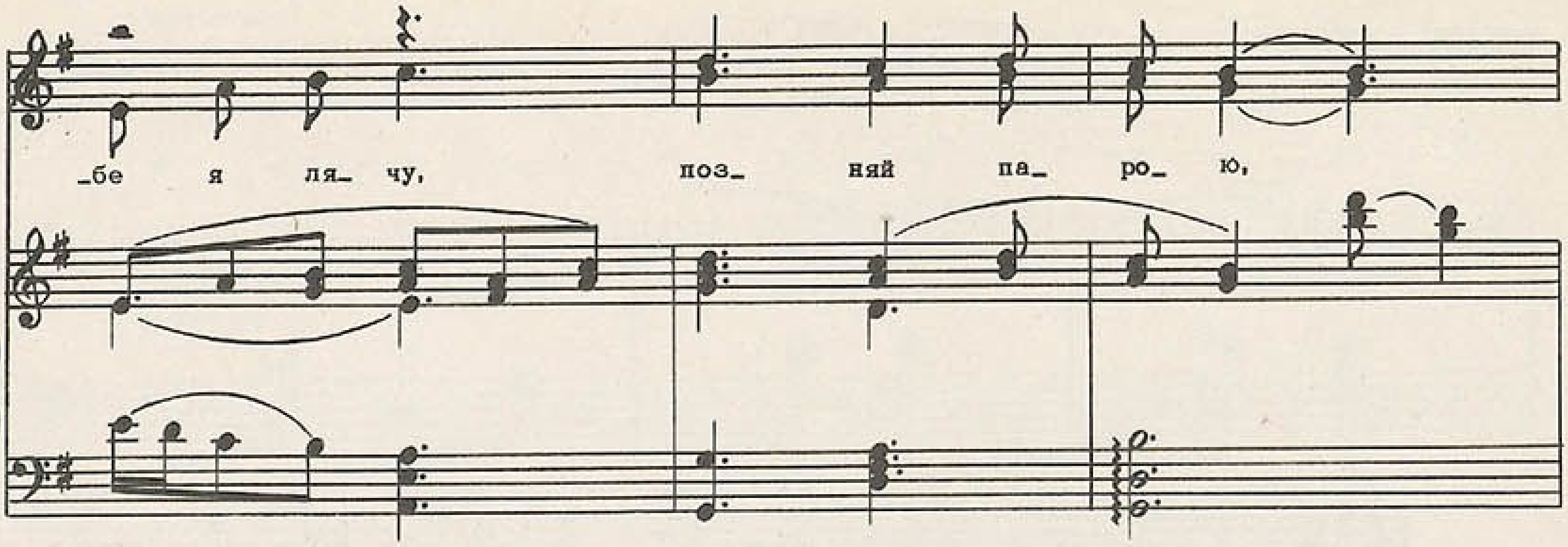

Толькі з табою мне хочацца быць,
Толькі з табою,
Радасць, і гора, і шчасце дзяліць,
Толькі з табою.

Ранняй часінай к табе я лячу,
Позняй парою,
Толькі к табе прытуліцца хачу,
Сэрцам, душою.

Выйсці у поле, дзе нівы шумяць,
Там, за ракою,
Першую зорку на небе спаткаць
Толькі з табою.

Гэтак не страшны цяжкія шляхі
Будуць з табою,
Гэтак ісці неразлучна ў жыцці
Толькі з табою.

6 Зак. 1865

СУСЕДКА

Музыка М. Чуркіна

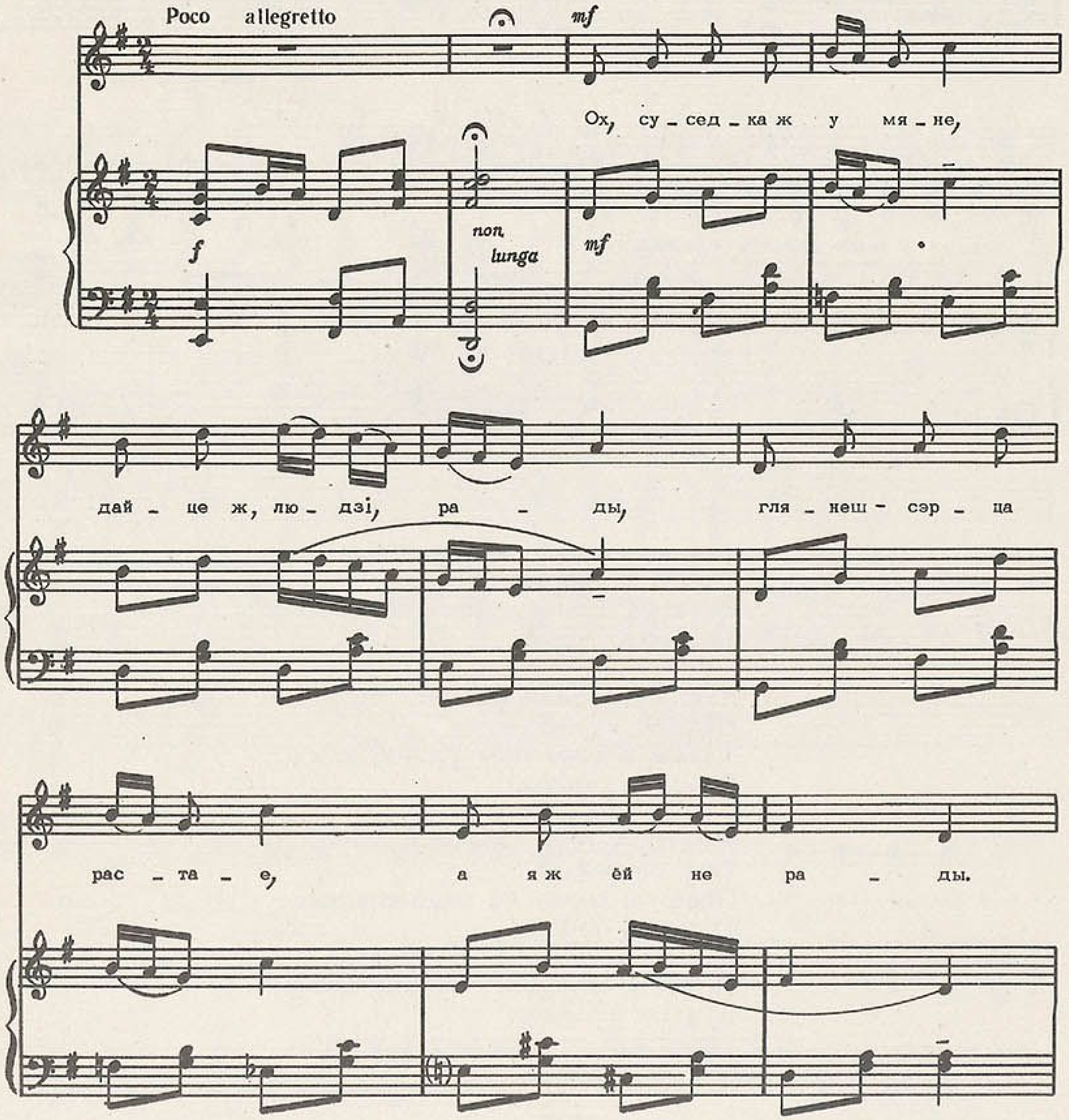

poco cresc.
Я ка - жу ёй: „Не пус - кай ты ку - рэй у
poco cresc.
шко - ду!"
А я - на мне: „Не шка - дуй
f 1, 2
3. f
poco rit.
свай - го а - га - ро - ду...
Ка - лы - шу,
f
poco meno mosso
mp
f subito
Tempo I
ка - лы - шу дзі - цят - кі.
mp
f subito
mf
p

Ох, суседка ж у мяне,
Дайце ж, людзі, рады,
Глянеш — сэрца растае,
А я ж ёй не рады.

Я кажу ёй: «Не пускай
Ты курэй у шкоду!»
А яна мне: «Не шкадуй
Свайго агароду...

Раскідай ты гэты плот,
Цэлы будуць градкі.
Ды прыходзь ка мне на мёд,
На бліны, аладкі».

Гэта ж трэба мне цярпець
Гэтакія здзекі...
На бліны зайшоў я раз
І прапаў навекі.

Я раскідаў гэты плот
Для маёй суседкі.
З той пары я кожны год
Калышу дзіцяткі.

ЗАСПЯВАЛА РАДАСЦЬ

Музыка Р. Пуксты

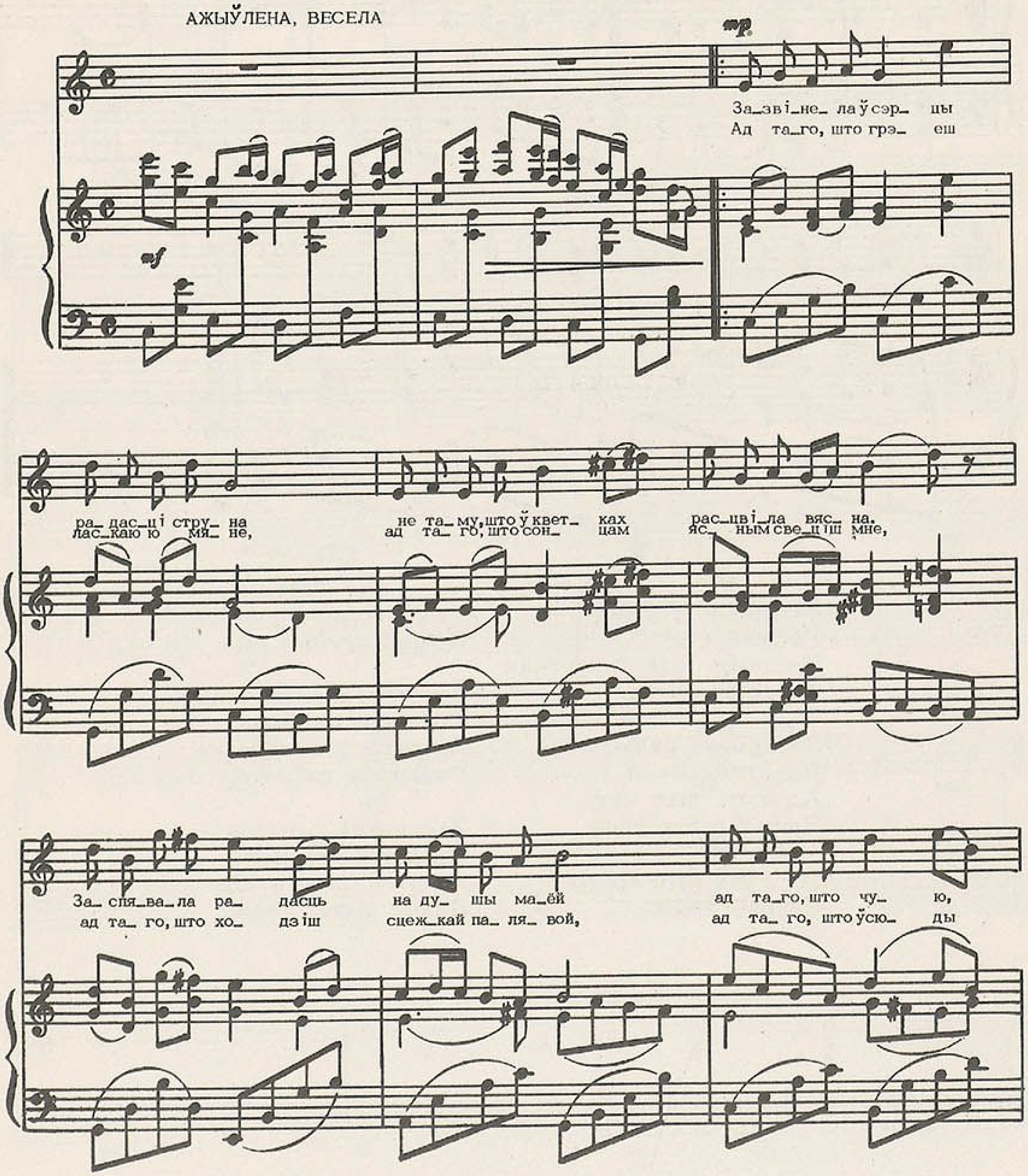

Зазвінела ў сэрцы
Радасці струна
Не таму, што ў кветках
Расцвіла вясна.

Заспявала радасць
На душы маёй
Ад таго, што чую,
Любы, голас твой.

Ад таго, што грэеш
Ласкаю мяне,

Ад таго, што сонцам
Ясным свеціш мне,

Ад таго, што ходзіш
Сцежкай палявой,
Ад таго, што ўсюды
Разам ты са мной.

Заспявала радасць
На душы маёй
Ад таго, што чую,
Любы, голас твой.

ЧЫРВОНАЯ ВЯРГІНЕЧКА

Музыка Н. Сакалоўскага

_ей, ой, е_ ей, што зра_ бі_ ла ты са
мной, ой, е_ ей, ой, е_ ей, што зра_
_бі_ ла ты са мной?
мной!
1-3.
4.

Чырвоная вяргінечка —
Прыгожая дзяўчыначка,
Ой, ё-ёй, ой, ё-ёй, } 2 разы
Што зрабіла ты са мной? }

Калі дзень цябе не бачу,
Нібы цэлы свет я трачу,
Ой, ё-ёй, ой, ё-ёй, } 2 разы
Што зрабіла ты са мной? }

А ні ўдзень, а ні ўночы
Не заплюшчваюцца вочы,
Ой, ё-ёй, ой, ё-ёй, } 2 разы
Што зрабіла ты са мной? }

А ці любіш, ці не любіш,
Толькі сэрца маё губіш,
Ой, ё-ёй, ой, ё-ёй, } 2 разы
Што зрабіла ты са мной! }

7 Зак. 1865

НЕ ШУКАЙ

Музыка І. Любана

НЕ СПЯШАЮЧЫСЯ

жыт_ ніх па _ лёў, не шу_ кай, не шу _ кай...
Ка_ лі к сэр_ цу май_ му ты да _ рог не знай _ шоў, ты да _
ten.
rit.
_рог не знай _ шоў, ты да _ рог не знай _ шоў, не шу _ кай, не шу _

Не шукай ты мяне
Каля жытніх палёў,
Не шукай,
Калі к сэрцу майму
Ты дарог не знайшоў,
Не шукай...

Не кажы ты мне слоў,
Што не грэюць цяплом,
Не кажы...
Калі сэрца тваё
Не палае агнём,
Не кажы...

Не спявай пад акном
Ты мне песні сваёй,
Не спявай...
Калі ў сэрцы не я
Буду песняй тваёй,
Не спявай...

Не шукай ты мяне
У цішы вечароў,
Не шукай...
Калі к сэрцу майму
Ты дарог не знайшоў,
Не шукай...

НЕ ГЛЯДЗІ НА ДРУГІХ

Музыка Ю. Семянякі

Andantino

-ко- му ця-бе не ад-дам, не ад-дам, мо-жа,
гэ- та- му ты не па- ве- рыш і
сам.
1,2.
Не гля- //
3.
А...

А...
А...
А...
Я ні – ко – му ця – бе не ад –
– дам, не ад – дам.
rit.
rit.
pp

Не глядзі на другіх
Патайком ад мяне,
Калі сэрца сваё
Ты аддаў толькі мне,
Я нікому цябе
Не аддам, не аддам,
Можа, гэтаму ты
Не паверыш і сам.

Не палюбіць ніхто
Цябе гэтак, як я,
Аб табе аб адным
Толькі песня мая.
Для цябе аднаго
Паміж соцень вачэй
Загарацца здалёк
Мае вочы ярчэй.

Не глядзі на другіх
Патайком ад мяне,
Калі сэрца сваё
Ты аддаў толькі мне.
Будзе сонца свяціць
Светлай радасцю нам,
Я нікому цябе
Не аддам, не аддам.

КАЛГАСНЫ ВАЛЬС

Музыка Г. Цітовіча

– я, це – ні нач – ны – я на па –
– лі па – ляг – лі.
poco cresc...
Сце – люц – ца ў лу – зе ту –
mf
– ма – ны гус – ты – я,

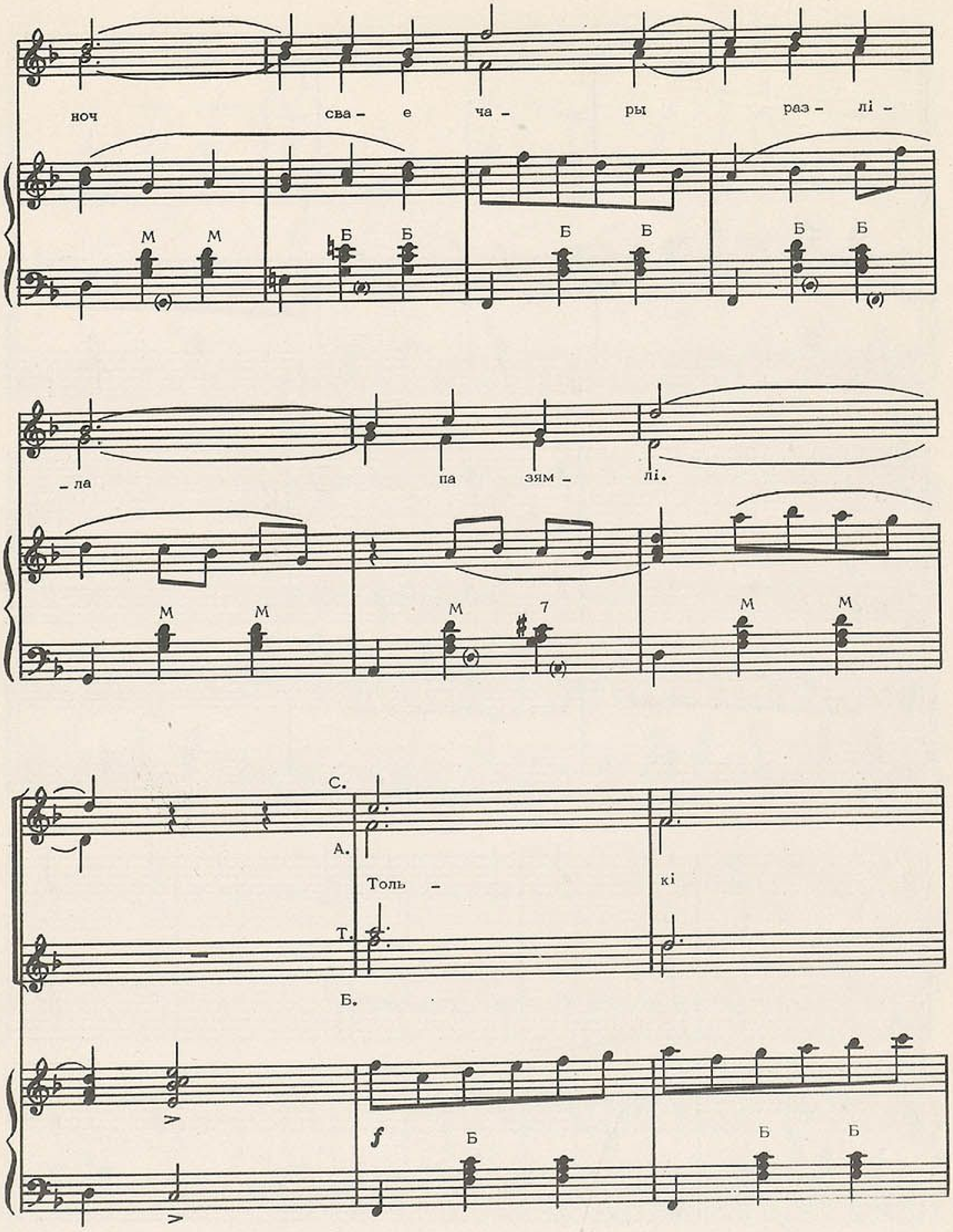
ноч сва – е ча – ры раз – лі –
– ла па зям – лі.
С.
А.
Толь – кі
Т.
Б.
М М Б Б Б Б Б Б
М М М 7 М М
f
Б Б Б

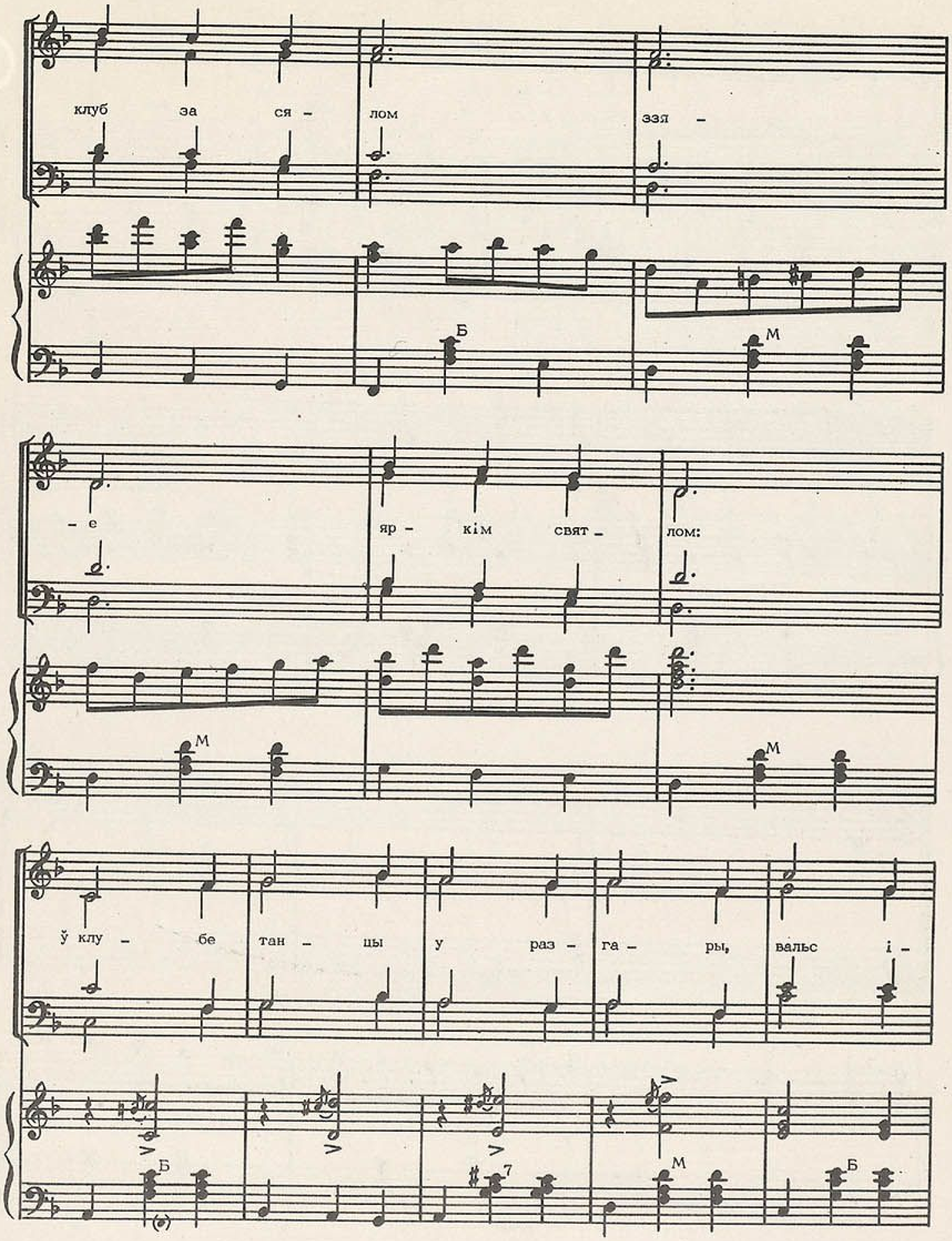
клуб за ся – лом ззя –
Б
М
– е яр – кім свят – лом:
М
М
ў клу – бе тан – цы у раз – га – ры, вальс і –
Б
7
М
Б

-гра - ющь ба - я - ны.
М
ff
Б
1,2.

Звон - ка гра - юць вальс ба - я - ны,
раз - ві - таль - ны вальс.

Гаснуць у хатах агні залатыя,
Цені начныя на палі палеглі.
Сцелюцца ў лузе туманы густыя,
Ноч свае чары разліла па зямлі.

Прыпеў:

Толькі клуб за сялом
Ззяе яркім святлом:
Ў клубе танцы у разгары,
Вальс іграюць баяны.

Там, дзе разносіцца спеў салаўіны,
Дзе над ракою ціха дрэмлюць сады,
Хлопец сустрэўся з каханай дзяўчынай,
Ласкава свеціць месяц ім залаты.

Прыпеў:

Ярка зоры гараць,
Песні ў клубе звіняць,
Плаўна кружаць ў танцы пары,
Вальс іграюць баяны.

Скора іх сонца ізноў прывітае
Ранняй парою на прасторах палёў,
Ніва густая паклонам спаткае,
Песню дзяўчаты запяюць пра любоў.

Прыпеў:

Занялася зара,
Расставацца пара,
І апошні развітальны вальс
Іграюць баяны,
Звонка граюць вальс баяны,
Развітальны вальс.

СЯРОЖКА

Музыка К. Паплаўскага

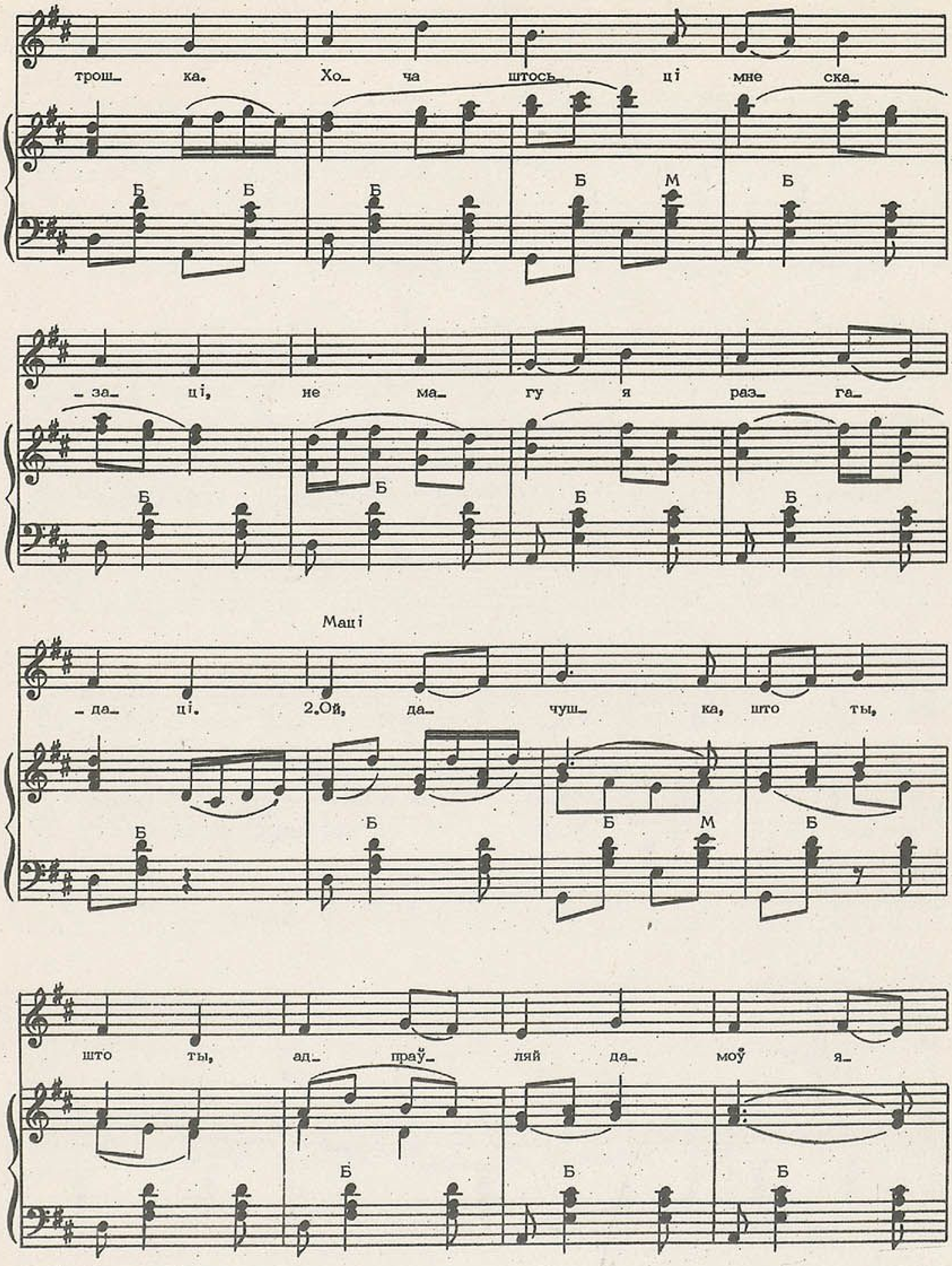
трош_ ка. Хо_ ча штось_ ці мне ска_
Б Б Б Б М Б
_ за_ ці, не ма_ гу я раз_ га_
Б Б Б Б
Маці
_ да_ ці. 2.Ой, да_ чуш_ ка, што ты,
Б Б Б М Б
што ты, ад_ праў_ ляй да_ моў я_
Б Б Б

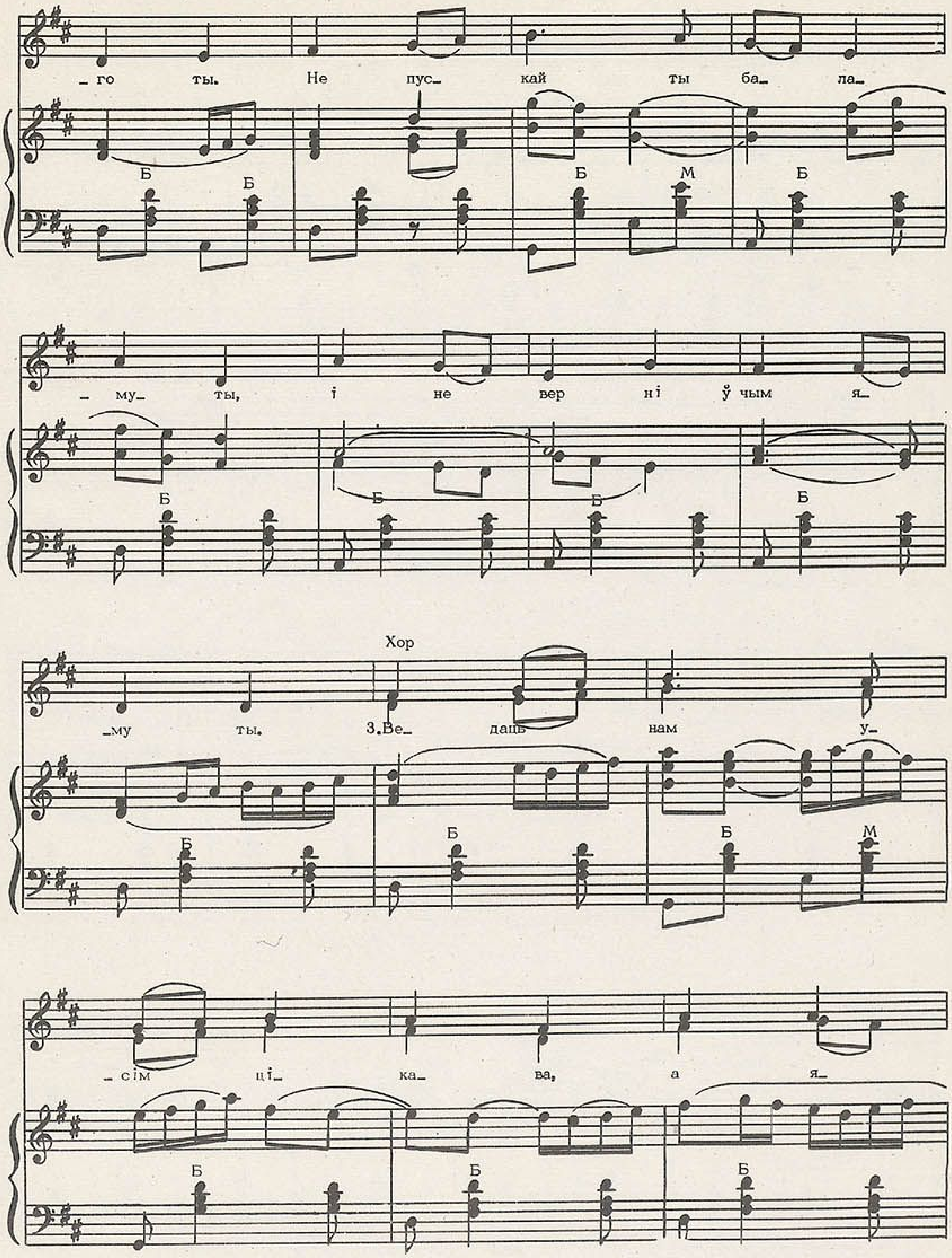
-го ты. Не пус-кай ты ба-ла-
Б Б Б М Б
-му-ты, і не вер ні ўчым я-
Б Б Б Б
Хор
-му ты. 3.Ве-дацъ нам у-
Б Б Б М
-сім ці-ка-ва, а я-
Б Б Б

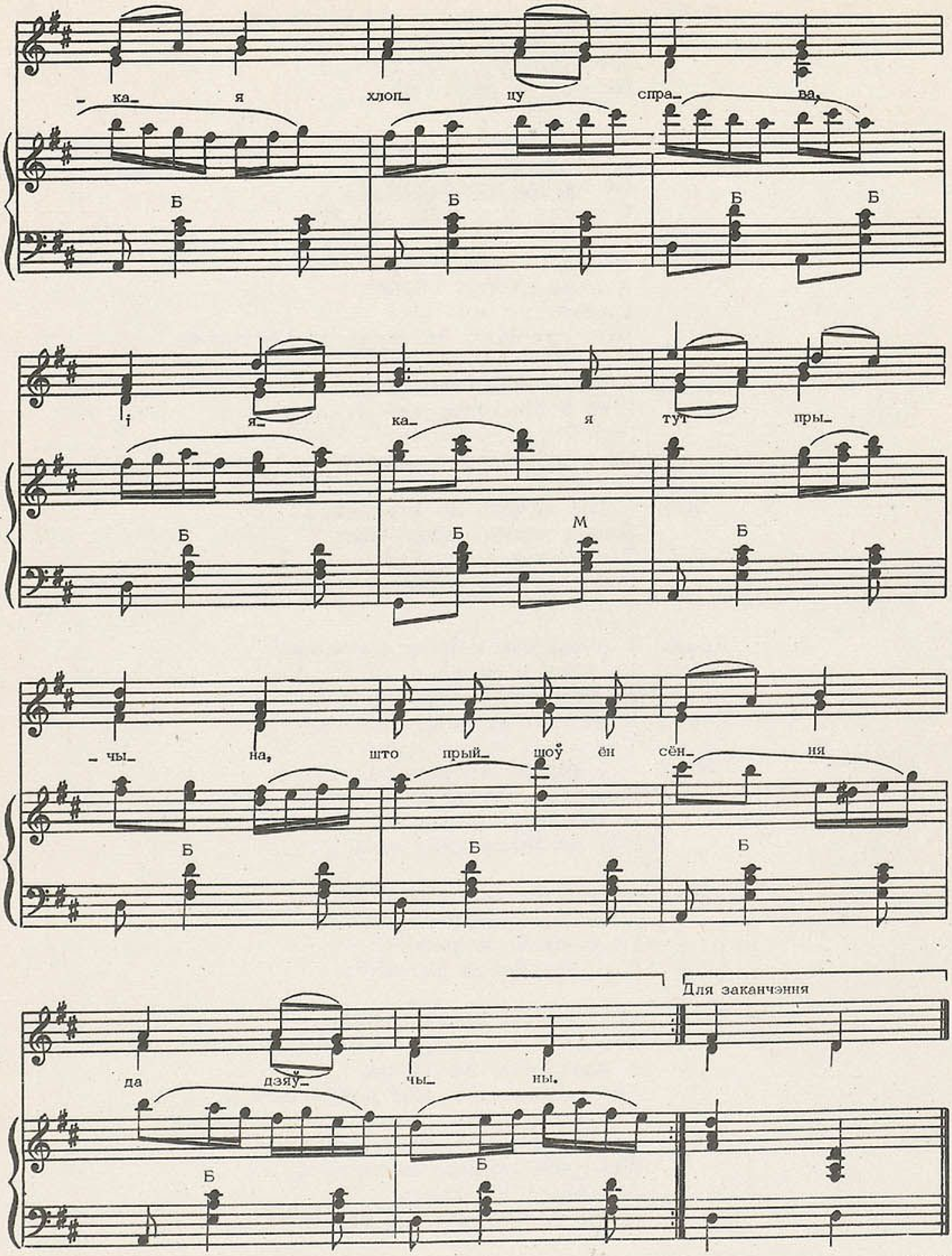
-ка- я хлоп- цу спра- ва,
Б Б Б Б
і я- ка- я тут пры-
Б Б М Б
-чы- на, што прый- шоў ён сён- ня
Б Б Б
Для заканчэння
да дзяў- чы- ны.
Б Б

Дачка: — Мамачка, прыйшоў Сярожка
Пасядзець са мною трошка.
Хоча штосьці мне сказаці,
Не магу я разгадаці.

Маці: — Ой, дачушка, што ты, што ты,
Адпраўляй дамоў яго ты.
Не пускай ты баламуты
І не вер ні ў чым яму ты.

Хор: — Ведаць нам усім цікава,
А якая хлопцу справа,
І якая тут прычына,
Што прыйшоў ён сёння да дзяўчыны

Дачка: — Мамачка, казаў Сярожа,
Што ў брыгадзе мне паможа
Парабіць усю работу
Са мной разам у ахвоту.

Хор: — Ой, глядзі, не давярайся,
Лепей хлопца адцурайся,
Ты сама усё на славу
Робіш вельмі спрытна і рухава.

Дачка: — Мамачка, хачу прызнацца,
Не магу я адцурацца,
Бо навек праклаў Сярожка
К майму сэрцайку дарожку.

Маці: — І няхай дарожка тая
Крапівою зарастае,
А ты дома сядзі ціха,
Каб не знала цябе ліха.

Хор: — Гэта хлопцу толькі жарты,
А чаго ў жыцці ён варты,
Ці пашаны за работу,
А ці ганьбы за ляноту?

Дачка: — Мамачка, казаў Сярожа,
Без мяне ён жыць не можа,
А хлапчына, як загіне,
Дзе ж падзецца мне дзяўчыне?

Хор: — Гэта ж ён, дзяўчына, хлусіць,
Каб цябе любіць прымусіць,
А самому той парою
Добра пасмяяцца над табою.

Дачка: — Мамачка, хлусні ні крошкі,
Ў сельсавет заве Сярожка,
Каб са мною запісацца,
Ці ж магу я адказацца?

Хор: — Ой, матуля, не спрачайся,
На вяселле ты збірайся,
А вяселле прычакаем,
Разам з вамі слаўна пагуляем.

НА МЯНЕ НЕ ЗАГЛЯДАЙСЯ

Музыка П. Падкавырава

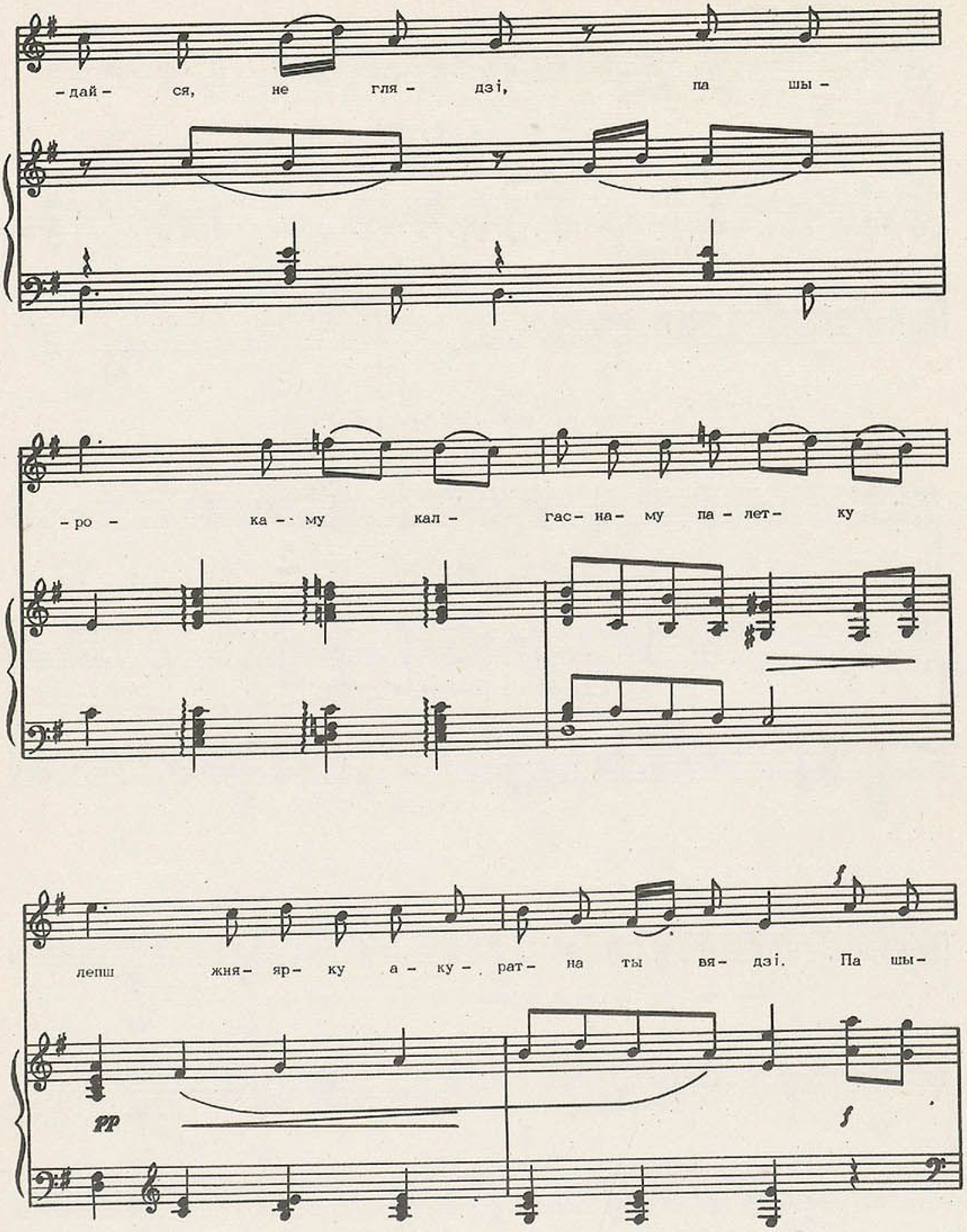
-дай- ся, не гля - дзі, па шы-
-ро - ка - му кал - гас- на- му па- лет- ку
лепш жня- яр- ку а - ку - рат- на ты вя- дзі. Па шы-
pp

Жаночы хор
-ро - ка - му кал - гас - на - му па - лет - ку
mp
лепш жня - яр - ку а - ку - рат - на ты вя - дзі.
mf
Адна
p
rit.
Хор
на мя - не не за - гля - дай - ся, не гля - дзі.
Мм...
pp
rit.

Калі жыта жнеш, Пятруша,
На мяне не заглядайся, не глядзі,
Па шырокаму калгаснаму палетку
Лепш жняярку акуратна ты вядзі.

Не прыходзь ка мне, Пятруша,
Надвячоркам гэтак рана ты гуляць.
Яшчэ людзі ў полі, людзі на рабоце,
Яшчэ сонца не зайшло за сенажаць.

Прыхадзі, як пацямнее,
Як апусцяцца туманы на зямлю,
Як з брыгадаю прыйду дадому з поля,
Як у хаце ўсю работу параблю.

Пасядзі са мной часінку,
Пацалуй мяне разочак ды ідзі,
А як жыта, а як жыта жнеш,
Пятруша,
На мяне не заглядайся, не глядзі.

ЗАСТОЛЬНАЯ

Музыка І. Кузняцова

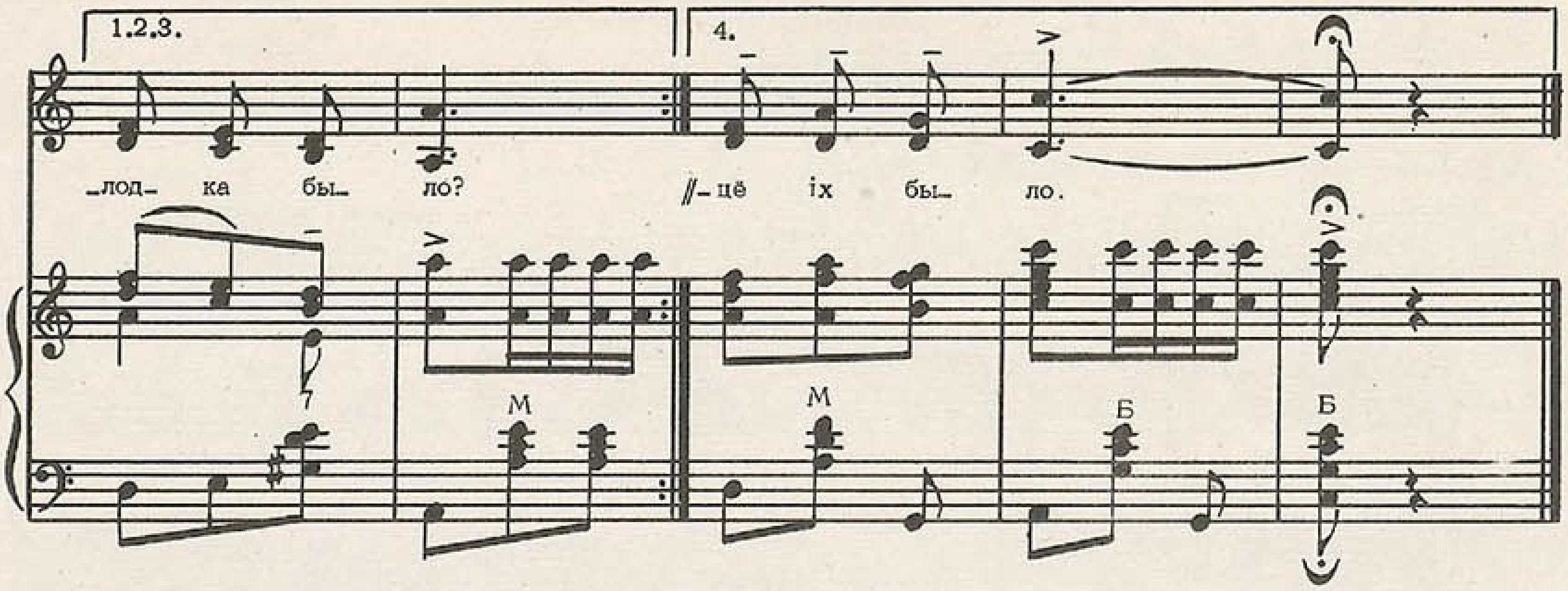

Ой, не п'ецца гарэлка!
Ой, не п'ецца віно!
Хто ж налье таго мёду,
Каб пілося яно?

Паміж нас маладыя
За вясельным сталом,
Павянчалася шчасце
Іх пад шлюбным вянком.

Не з гарэлкі мы п'яны,
П'яны мы не з віна,—
Ап'янелі ад песень,
Ад гульні да відна.

Горка, горка гарэлка
За вясельнай гульбой,
Падсалодзяць нам чаркі
Малады з маладой.

Падсалодзяць тым шчасцем,
Што два сэрцы зліло,
Каб вясёлым, мядовым
Век жыццё іх было.

БЫВАЙЦЕ ЗДАРОВЫ

Музыка І. Любана

УМЕРАНА ХУТКА

Бывайце здаровы,
Жывіце багата,
Ужо ж мы паедзем
Дадому, дахаты,
Ў зялёнай дуброве
Мы начаваць будзем.
Эх! Вашае ласкі
Вавек не забудзем.

У вашым калгасе
Шырокае поле,
Няхай жа на шчасце
Цвіце ваша доля.
На рэчках на вашых
Бурлілі бы воды,
Каб плавалі з крыкам
Гусей карагоды.

Каб жыта у полі
Трубою вілося,
Каб сала у хаце
Кублямі вялося.
Штодзень у капусце

Каб плавала скварка,
А к ёй, калі трэба,
Знайшлася б і чарка.

Яшчэ вам жадаем
Прыбытку у хаце,
Ні мала, ні многа —
Штогод па дзіцяці.
Не будзе вам крыўды
Яшчэ і за тое,
Калі пашанцуе
На год і па двое.

Бывайце здаровы,
Жывіце багата,
А мы ад'язджаем
Дадому, дахаты.

ЗМЕСТ

Жывыя думы Ільіча. *Музыка Я. Цікоцкага* 7
Беларусь-Радзіма. *Музыка У. Алоўнікава* 13
Край ты наш квяцісты. *Музыка М. Корсака* 16
Аршанская старонка. *Музыка У. Алоўнікава* 22
Узнялося сонца яснае. *Музыка Д. Лукаса* 27
Край мой любімы. *Музыка Р. Пуксты* 30
Мой Нёман. *Музыка Л. Смялкоўскага* 34
Зашуміце, пушчы. *Музыка І. Кузняцова* 39
Мой край. *Музыка Я. Ціхановіча* 43
Дняпро. *Музыка Ю. Семянякі* 46
Лясная песня. *Музыка У. Алоўнікава* 50
Я люблю бярозку. *Музыка Ю. Семянякі* 54
Па-над лесам, па-над борам. *Музыка У. Алоўнікава* 58
Стаяць над Нёманам дубы. *Музыка І. Лучанка* 62
Ціхі вечар. *Музыка Г. Вагнера* 67
Дзе ты, зорка мая? *Музыка І. Лучанка* 69
Прыйдзі, мой любы. *Музыка А. Туранкова* 72
Падары мне шчасце. *Музыка І. Лучанка* 77
Толькі з табою. *Музыка І. Любана* 80
Суседка. *Музыка М. Чуркіна* 82
Заспявала радасць. *Музыка Р. Пуксты* 85
Чырвоная вяргінечка. *Музыка Н. Сакалоўскага* 87
Не шукай. *Музыка І. Любана* 90
Не глядзі на другіх. *Музыка Ю. Семянякі* 93
Калгасны вальс. *Музыка Г. Цітовіча* 97
Сярожка. *Музыка К. Паплаўскага* 104
На мяне не заглядайся. *Музыка П. Падкавырава* 110
Застольная. *Музыка І. Кузняцова* 114
Бывайце здаровы. *Музыка І. Любана* 116

Песни на слова
А. Русака

Минск, издательство «Беларусь»
На белорусском языке

Рэдактар В. М. Быкава. Мастак В. Л. Мілеўскі. Мастацкі рэдактар В. П. Бязмен. Тэхнічны рэдактар Л. Л. Ґрамовіч. Карэктар Н. П. Лупсякова

Здадзена ў набор 27.12.78. Падп. да друку 21.09.79. Фармат 70×90[1]/16. Папера афсет. Гарнітура школьная. Афсетны друк. Ум. друк. арк. 8,77. Ул.-выд. арк. 8,06. Тыраж 4000 экз. Зак. 1865. Цана 1 р. 30 к.

Выдавецтва «Беларусь» Дзяржкамвыда БССР. 220600, Мінск, Паркавая магістраль, 11.

Паліграфічны камбінат імя Я. Коласа Дзяржкамвыда БССР. 220005, Мінск-5. Чырвоная, 23.

Дзяржаўная бібліятэка БССР імя У. І. Леніна

K-2007
2012
B0000000230444 1